

**KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI
KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE**

ELŐTERJESZTÉS

**a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés
2019. június 27-i ülésére**

Tárgy: a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat 2015-től 2019-ig szóló
Gazdasági és Fejlesztési Programja végrehajtásáról

Előterjesztő: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Összeállította: Dr. Veres Zoltán, megyei jegyző
a Hivatal munkatársai és a partnerszervezetek által rendelkezésre bocsátott
anyagok alapján

Tisztelt Közgyűlés!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § -a szerint az önkormányzatok képviselő-testületei **hosszú távú fejlesztési elképzeléseit** gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzítik, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat a felelős. A gazdasági program és fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program és fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a **célkitűzéseket és feladatokat**, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A települési gazdasági programoknak és fejlesztési terveknek **összhangban kell lenni** a megyei területfejlesztési elképzelésekkel.

Ennek megfelelően a Közgyűlés 55/2015. (IV.30.) számú közgyűlési határozatával elfogadta a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat 2015-től 2019-ig szóló Gazdasági és Fejlesztési Programját. A Program az alábbi 16 fejezetben határozta meg a megyei önkormányzat **helyét és szerepét**, valamint **középtávú feladatait** a magyar területfejlesztési és közigazgatási rendszerben:

1. A megyei közgyűlés
2. A megyei közgyűlés munkaszervezete
3. Költségvetési gazdálkodás
4. Vagyongazdálkodás
5. Területrendezés
6. Örökségvédelem
7. Megyei értéktár
8. Területfejlesztés
9. Vidékfejlesztés
10. Idegenforgalom
11. Környezetvédelem
12. Egyházi kapcsolatok
13. Nemzetközi kapcsolatok
14. Nemzetiségi önkormányzatok
15. Sport
16. Zárszó

Az egyes fejezetekben foglaltak végrehajtásával kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adjuk:

1. A MEGYEI KÖZGYŰLÉS

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 2014. október 20-án alakult meg, és először az önkormányzatok életében - az Alaptörvény 2013. évi módosítása alapján - mandátuma 5 évre szól.

A megyei közgyűlés tagjainak száma 15 fő, személyi összetétele az eltelt öt év alatt egy ízben, egy sajnálatos esemény miatt változott, Maszlavér István képviselőtársunk 2015. május 13-án méltósággal viselt hosszantartó betegség után elhunyt. 2015. június 25-én már újra teljes

létszámban dolgozott a testület, a FIDESZ listáról Nagy György került be a Közgyűlés tagjai közé.

Az ötéves ciklus alatt nem változott a szervezeti és működési szabályzatunkban meghatározott bizottságok száma, neve és taglétszáma, tehát megmaradt az Ügyrendi, a Területfejlesztési és a Pénzügyi bizottság és mindhárom bizottságban a 13 fős létszám.

A külső bizottsági tagok személyében az évek során több változás is bekövetkezett, így az Ügyrendi Bizottság nem közgyűlési tagjai közül lemondott Paál György és Tóth Győző. Paál György helyére Nagy Attila került, míg Tóth Győző helye betöltetlen maradt.

A Területfejlesztési Bizottság tagjainak változására Nagy György közgyűlési taggá választása miatt került sor, a helyére Marx Ernő lépett be.

A Pénzügyi Bizottságba Szamos Boglárka és Mihelik Magdolna került Grépály András és Nagy Sándor helyére.

Nem változott a két tanácsnok személye sem, Winkfein Csaba, mint nemzetiségi tanácsnok, Michl Miklós, mint örökségvédelmi tanácsnok látta el feladatait az elmúlt öt évben.

Közgyűlésben a politikai érdekérvényesítés, az érdekegyeztetés céljából képviselőcsoportok alakultak. A ciklus végére a három képviselő csoport (FIDESZ-KDNP, MSZP, JOBBIK) közül a JOBBIK képviselőcsoportja megszűnt, de a kilépett két tag 2019. évben új képviselőcsoportot alakított, Nemzeti Radikálisok elnevezéssel. A képviselőcsoportok jelenlétét mutatja, hogy a Közgyűlés indítványaira több esetben is állást foglalt olyan ügyekben, melyek országos kezdeményezésekhez kapcsolódtak, határon átnyúló problémákat vetettek fel, politikai véleményt tükröztek. Határozatot hozott ennek kapcsán a Közgyűlés az M1-es autópálya Tata-Tatabánya közötti szakasz díjmentességének visszaállítása ügyében, felterjesztéssel élt az állattartással kapcsolatos kormányrendelet módosításához kapcsolódóan, elvállalta a szejkefürdői székelykapuk gondnokságát, és megfogalmazta véleményét a várandóságmegszakítások számának csökkentéséhez szükséges intézkedések ügyében.

Az önkormányzati törvény szerint a képviselő-testület szükség szerint, de évente legalább hat ülést tart. Ehhez a rendelkezéshez tartotta magát a megyei közgyűlés elnöke is, amikor az alakuló üléssel együtt az elmúlt öt évben negyvenegyszer hívta össze a Közgyűlést rendes és rendkívüli ülésre, illetve közmeghallgatásra.

A rendes üléseken a kötelezően megtárgyalandó témákon kívül ebben a ciklusban is számos, az egész megyére kiterjedő hatáskörű, illetékességű szerv bemutatkozására, térségi problémák megtárgyalására került sor. Hagyománnyá vált immár a Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Regionális Mentőszervezet, a Natúrparkok, az Erdőgazdaságok, a Kormányhivatal évenkénti, működésükről szóló tájékoztatói, illetve a megyei vasúti közlekedést, a megyei úthálózat állapotát, vagy a megyei kórház új beruházásait bemutató előterjesztések.

Képviselői felvetéssel megerősítve követtük a korábbi szokásokat, amikor szinte minden évben egy alkalommal a közgyűlés egy megyei településen került összehívásra. A kihelyezett testületi ülések 2015. évben Esztergomban, 2017. évben Oroszlányban, 2018. évben Tatán voltak, és kijelenthetjük, hogy mindenhol szívélyes fogadtatásban volt részünk.

A rendes ülések számát az éves munkatervük határozták meg, míg a rendkívüli üléseket olyan halaszthatatlan ügyek indokolták, amelyeknek tárgyalását jogszabály tette kötelezővé, vagy amelyek tárgyalásánál a késedelem jelentős hátránnyal járt volna. Jellemzően a területfejlesztési feladatokkal kapcsolatban került sor a rendkívüli ülések összehívására, 2015-

ben a megyei Integrált Területi Program jóváhagyása, 2016 októberében Komárom-Esztergom megye középtávú Foglalkoztatási Stratégiájának és Akciótervének elfogadása, illetve a "Komárom-Esztergom megyei klímastratégia készítése és éghajlat-változási platform létrehozása", míg 2017. február, április, október és december hónapokban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program felhívásaira benyújtott támogatási kérelmek tárgyában döntött a Közgyűlés.

Ebben a ciklusban, minden évben tartott a Megyei Közgyűlés közmeghallgatást. A közmeghallgatás intézménye a megyei önkormányzatra meglehetősen nehezen értelmezhető, mivel az önkormányzati törvény úgy fogalmaz, hogy a képviselő-testület évente legalább egyszer előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen helyi lakosság és a helyben érdekelt szervezetek képviselői a helyi közügyeket érintő kérdéseket és javaslatot tehetnek. A közmeghallgatás témáit igyekeztünk úgy meghatározni, hogy az minél szélesebb körben tartson érdeklődésre számot, kifejezetten a terület-, és vidékfejlesztéssel, területrendezéssel kapcsolatos feladatkörbe tartozó és a megyét átfogóan érintő hosszú távú döntések előkészítésével összefüggésben, azonban a helyi lakosságot nem igazán sikerült bevonni az előadásokba, az azonban nagy örömeinkre szolgált, hogy számos település polgármestere jelenlétével tisztelte meg a megyei közmeghallgatást. A témák, amelyekkel a közmeghallgatás foglalkozott a következők voltak: a Megyei Területi Nemzetiségi Önkormányzatok működése, Komárom-Esztergom megye középtávú Foglalkoztatási Stratégiája és Akcióterve, tájékoztató a TOP 2017. évi feladatairól és eredményeiről, illetve a megyében működő vidékfejlesztési közösségek területére készített fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP) bemutatása.

Az önkormányzati törvény értelmében önkormányzati döntést a képviselő-testület, a helyi népszavazás, és a képviselő-testület felhatalmazása alapján a képviselő-testület szervei hozhatnak. A megyei önkormányzat döntéseit a Közgyűlés hozta meg, 2014 októberétől 2019. április 25-éig összesen 39 alkalommal alkotott és módosított rendeletet és hozott 623 határozatot.

A rendeletek közül a legtöbb a megyei önkormányzat költségvetésével kapcsolatos. A Közgyűlés évente megalkotta költségvetési rendeletét és zárszámadását, és a költségvetését évközben is többször módosította.

Az önkormányzati törvény szerint a képviselő-testület az alakuló, vagy az azt követő ülésen megalkotja vagy felülvizsgálja szervezeti és működési szabályzatáról szóló rendeletét. Ennek megfelelően járt el a megyei Közgyűlés is, amikor 2014 novemberében megalkotta a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 11/2014. (XI. 27.) önkormányzati rendeletét. A ciklus során a rendelet két ízben került módosításra jogszabályváltozások, személyi, szervezeti változások átvezetése, az alkalmazás során észlelt értelmezési problémák, stilisztikai hibák kijavítása, új jogintézmény bevezetése, illetve a már létező jogintézmények feltételeinek pontosítása érdekében.

Jogszabályváltozás miatt került sor a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselőit megillető juttatásokról és támogatásokról szóló 7/2006. (II. 23.) önkormányzati rendelet módosítására is. A díjrendeletek (a Komárom-Esztergom Megyei Kitüntető Címek alapításáról és adományozásának rendjéről szóló 16/2008. (XI.27.) számú önkormányzati rendelet, a Komárom-Esztergom Megye Gazdaságáért Kitüntető Címről szóló 27/2007. (XI.29.) számú önkormányzati rendelet, valamint a "Komárom-Esztergom Megye Sportjáért" díj alapításáról és adományozásának rendjéről szóló 7/2009. (III.26.) önkormányzati rendelet) új díjak, kategóriák létrehozása, és az eljárási határidők változása miatt kerültek ismét a Közgyűlés elé.

Jelenleg a hatályos önkormányzati rendeletek száma 17. A ciklus ideje alatt a rendeletek felülvizsgálata és ennek eredményeképpen módosítása, illetve az elavult rendeletek hatályon kívül helyezése megtörtént.

A közgyűlés tagjai átérzve a választott tisztségük felelősségét minden esetben biztosították az ülések határozatképességét. Indokolatlan távollétre egy esetben sem kerül sor, így volt ez a számos rendkívüli ülés idején is, amikor a TOP pályázatok kérdésében döntöttek. A képviselők valamennyien teljesítették vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségüket, vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárást a ciklus ideje alatt ellenük senki nem kezdeményezett.

2. A MEGYEI KÖZGYŰLÉS MUNKASZERVEZETE

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat munkaszervezete a Hivatal.

A Hivatal 2015. évre elfogadott statisztikai munkavállalói létszámkerete 23 fő volt, ez 2019-re 28 főre bővült. Új, létszám bővítést igénylő feladatok megjelenése esetén a létszám növelésére az **aktuális feladatok függvényében** kerülne sor.

Meghatározott munkakörök esetén, a jogszabályi keretek között lehetőség van a feladat megbízási szerződés vagy munkaviszony keretében történő ellátására is. A feladatokhoz való rugalmas alkalmazkodás érdekében lehetséges egyes feladatkörök helyettesítéssel, belső átcsoportosítással történő ellátására is.

A Hivatal jelenleg az alábbi szervezeti struktúra szerint működik:

A Hivatalt a megyei közgyűlés elnöke **irányítja** és a hivatalvezető **vezeti**.

Hivatalvezető: Komárom-Esztergom megye jegyzője

Helyettese: megyei aljegyző

Szervezeti egységek:

Elnöki Kabinet

Jegyzői titkárság

Területfejlesztési és Vidékfejlesztési Főosztály, mely két osztályt fog össze:

- Területfejlesztési és Területrendezési Osztály, illetve
- Vidékfejlesztési, Idegenforgalmi és Környezetvédelmi Osztály

Költségvetési és Vagyongazdálkodási Osztály.

3. KÖLTSÉGVETÉSI GAZDÁLKODÁS

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat gazdálkodásának alapja a mindenkori éves jóváhagyott költségvetés, ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott *kötelező*, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető *önként vállalt* feladatait. A megyei önkormányzat költségvetése a központi költségvetéstől elkülönül, a központi költségvetéstől támogatásokban részesülünk.

A feladathoz kötött támogatást a megyei önkormányzat éves szinten kizárólag az ellátandó feladatainak kiadásaira fordíthatja.

Az *önként vállalt feladatok pénzügyi forrása* elsősorban a saját bevétel, illetve az előző év költségvetési maradványa lehet.

Az önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a közgyűlés, a gazdálkodás szabályszerűségéért az elnök a felelős.

A költségvetési gazdálkodás során alapvető jogszabályi követelmény, hogy a kötelezettségvállalásoknak minden esetben a jóváhagyott előirányzatokon kell alapulnia, továbbá folyamatosan biztosítani szükséges a pályázatok rendszeres figyelemmel kísérését és a gazdasági program végrehajtásához kapcsolódó pályázati lehetőségeket szükséges kihasználni. 2015 és 2019 között a Költségvetési és vagyongazdálkodási osztály az Önkormányzat és a Hivatal által elnyert pályázatok tekintetében elvégezte a számviteli és pénzügyi elszámolásokat, gondoskodott a pályázatok tekintetében az elkülönített nyilvántartások vezetéséről és zavartalan működtetést biztosított.

Továbbá a megyei önkormányzat hivatala látja el a Nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási szolgáltatását, önálló gazdasági szervezet hiányában a megkötött együttműködési megállapodás keretében. A Nemzetiségi Önkormányzatok a megyei önkormányzat gazdálkodásától teljesen elkülönült költségvetési szervként működnek.

Az állam stratégiai céljai között szerepel az elektronikus közigazgatás megvalósítása, ez pedig csak az önkormányzatoknál folyó közigazgatási munka informatikai eszközökkel történő támogatásával valósulhat meg, ezért 2019. január 1-től bevezetésre került az ASP program. Ezzel a feladatellátás biztosítása egységessé vált.

A megyei önkormányzat hitel felvételét a jövőben sem tervezheti, a felelős, és pénzügyileg megalapozott, kockázatmentes gazdálkodás követelményeinek szellemében a következő években adósságot keletkeztető ügyletre irányuló kötelezettséget és kezességet nem tud, és nem is kíván vállalni.

4. VAGYONGAZDÁLKODÁS

A megyei önkormányzat törzsvagyonába tartoznak a kötelező önkormányzati feladatok ellátását szolgáló forgalomképtelen és korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak, üzleti vagyonába tartoznak a forgalom képes vagyontárgyak. A jelenlegi vagyoni állomány kielégítő szinten biztosítja a jelenlegi feladatok ellátását, de a terület- és vidékfejlesztési feladatok alakulásával számolni kell az azok ellátásához szükséges változó tárgyi feltételek biztosításával. A projektekből beszerzett vagyontárgyak értéke növelte az önkormányzati vagyon értékét.

Az önkormányzat vagyongazdálkodási stratégiáját a meglévő vagyon takarékos üzemeltetése, az üzembiztos vagyonszerkezet megőrzése, a kötelező feladatellátáshoz szükséges eszközök és munkakörnyezet biztosítása, továbbá kötelező feladataink ellátását célzó gyarapítása képezi. A tárgyévi vagyongazdálkodási irányelvek a mindenkori költségvetési rendeletben kerülnek meghatározásra. Az irányelvekben ki kell térni a vagyonkezelői jogok és kötelezettségek meghatározására, a feladatellátáshoz szükségessé váló eszközök beszerzéséhez szükséges költségvetési források meghatározására. A vagyongazdálkodási eljárásokban az önkormányzat vagyongazdálkodási rendelete az irányadó.

A vagyongazdálkodás során kiemelt szempontként kell kezelni az alábbiakat:

- a vagyonhasznosítás során a bevételserzés, illetve a kiadáscsökkentés mellett szem előtt kell tartani azt, hogy ne eredményezzen vagyonfelélést,
- az önkormányzat számára vagyongyarapítást eredményező pályázati lehetőségeket ki kell használni,
- a vagyonhasznosítás bevételeit minél nagyobb arányban a vagyontárgyak megóvására, felújítására kell fordítani.

5. TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉS

Az építésügyi szakpolitika az elmúlt időszakban nagy változáson esett át, ami a területrendezési tervezés feladatait és kereteit is érintette. Az átalakítást meghatározó 1567/2015. (IX. 4.) számú kormányhatározat és az annak mellékleteként elfogadott, 15 pontból álló, az *építésügy átalakítását célzó intézkedési terv* kiterjedt a magán építkezések, a külterületek beépíthetősége, a területrendezés és településrendezés szabályozásának módosítására és a mindezeket segítő informatikai háttér kialakítására.

Az állampolgárok szintjén jelentkező legfontosabb változás az építési engedélyezési eljárások helyett a magán lakásépítésben az egyszerű bejelentés jogintézményének bevezetése volt.

A településrendezés eszköztára a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (Ttv.) megjelenésével a Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) és a településkép-védelmi rendelet (TKR) megalkotásának kötelezettségével és lehetőségével bővült. Előbbihez a községek számára támogatást is biztosított a központi költségvetés. A feladat együtt járt azzal, hogy legalább a TAK készítésnek idejére főépítészt kellett foglalkoztatniuk a településeknek. Ennek eredményeképpen jelentősen nőtt a megyében azon települések száma, ahol a településrendezési és fejlesztési feladatok segítésére önkormányzati főépítészt foglalkoztatnak, elsősorban megbízási szerződés keretében, a TAK elfogadása után is.

Szintén a településrendezést és fejlesztést segíti, hogy földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény (továbbiakban: Fttv.) 2017 évi módosítása alapján a megyei önkormányzat, valamint a települési önkormányzat a területrendezési, valamint a településrendezési feladatainak ellátásához az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázishoz díj-, költség- és térítésmentesen férhet hozzá. Ennek része a digitális domborzatmodell az ortofotó és a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben (MePAR) tárolt adatsor is, ami fontos információkat tartalmaz a külterületek használatára, művelésére vonatkozóan. Ehhez kapcsolódóan a megyei önkormányzat már 2016-ban kezdeményezte a Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárságánál, hogy a fenti állami ingatlan-nyilvántartási, topográfiai térképi és távérzékelési adatbázisokon túl a szakági adatbázisok díjmentességét biztosító jogszabályi és finanszírozási feltételek is kerüljenek kidolgozásra.

A területfejlesztés és a területrendezés között erős, kétirányú kommunikáción alapuló kapcsolat áll fenn, mindkettőnek fontos küldetése az ágazati célkitűzések térbeli integrálása és összehangolása, így a területi tervek teremtenek egyensúlyt például a közlekedésfejlesztési elképzelések és a táj- és természetvédelmi érdekek között, vagy hangolják össze az értékes erdő vagy mezőgazdasági területek megőrzésének szempontjait a beépítési igényekkel. A területrendezés előttünk álló megújítása során viszont további igény mutatkozik a területfejlesztési dokumentumokkal való kapcsolat további erősítésére, miszerint az értékvédelem mellett a területrendezési tervek legyenek fejlesztés-orientáltabbak, közvetlenül segítsék a fejlesztési szándékok megvalósulását.

A területrendezési intézményrendszer a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény 1996. évi elfogadásával vált az államigazgatási rendszer szerves részévé. A 20 év alatt felgyűlt tervezési tapasztalat, a tervezésben nemzetközi szinten is végbement változások, az elmúlt évek robbanásszerű térinformatikai fejlődése lehetővé tette a rendszer megújítását, annak érdekében, hogy a területrendezés kellőképpen elősegítse a 2020 utáni európai uniós fejlesztési ciklusra vonatkozó felkészülést, a versenyképességet. A megyei területrendezési terv több tekintetben is befolyásolja – segíti a megye gazdasági fejlődését. Egyrészt a közlekedési infrastruktúrahálózatok fejlesztése terén betöltött megalapozó szerepe jelent pozitív hatást a könnyebb elérhetőség megvalósításában, másrészt pedig a települési rendezési tervek

véleményezése - összehangolása útján segíti a gazdasági területek átgondolt kijelölését, fejlesztését, szabályozását.

A 1567/2015. (IX. 4.) számú kormányhatározat eredményeként 2016-ban megindult az OTrT felülvizsgálat folyamata, melynek során az egyeztetési anyagot a Közgyűlés a 2017. szeptemberi ülésén tárgyalta.

Az akkor tett észrevételek részben beépültek a tervbe illetve más módon érvényesültek.

- Megtartotta a törvény a földtani veszélyforrás övezeti lehatárolását és előírásait, mely a településrendezési tervek készítéséhez, különösen az új beépítésre szánt területek kijelölése során, nagyon fontos információt szolgáltat a csúszásveszélyes (lősz) és alábányászott területek tekintetében.
- Ábrázolásra került a megye, Tatabánya és a városhálózati csomópont több települése (Oroszlány, Tata, Környe, Kecskéd) által szorgalmazott, és tanulmánytervi szinten megtervezett új főúti rendszer (*Tatabánya – Tata között az 1. sz. főút új nyomvonalra helyezése és a hozzá csatlakozó, Környe elkerülését is biztosító Mór – Oroszlány tervezett főút.*)
- Kérésünknek megfelelően az országos kerékpárút-törzshálózat megyénket érintő 71. Vértesi kerékpárút szakasza a már megépült, illetve TOP forrásból épülő *Oroszlány [Majkpuszta] – Kecskéd - Környe – Tatabánya – Vértesszőlős – Tata – Dunaalmás – (Komárom)* nyomvonalra, azaz az Által-ér kerékpárút nyomvonalára került.

Továbbra is megoldandó és szorgalmazzuk az alábbiakat:

- A településrendezési tervek felülvizsgálatainak elvégzéséhez szükséges pénzügyi fedezet biztosítása települési önkormányzatok számára.
- A terület- és településrendezési tervezésen belül, valamint az egyéb, területhasználattal és földüggyel foglalkozó szakterületek (pl. földhivatalok) között a fogalomhasználat egységesítésének teljessé tétele.
- A tanyás térség övezete helyett vagy mellett „majorsági / pusztai gazdálkodás térsége” övezetének bevezetése
- A megvalósult Bicske – Tarján és tervezett folytatása, a Tarján – Héreg – Bajót – Tát – Esztergom kerékpárút beemelése az országos hálózatba.
- A vízminőség-védelmi terület övezetében a Komárom és Bábolna közigazgatási területén található termálkutak feltüntetése

Az OTrT-t felváltó, Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT) 2018. december 12.-én került elfogadásra és 2019. március 15.-én lépett hatályba. Az új törvény több újdonsággal is szolgált. Egyrészt az országos, valamint a Budapesti Agglomeráció és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési terveinek új tervezési rendszerben, egy időben történő felülvizsgálatát végezte el, másrészt mindehhez az ingatlan-nyilvántartási térképet vette alapul, átjárhatóvá téve a terület- és településrendezés rendszerét, és hozzájárulva a területrendezési tervek hatékony érvényesüléséhez.

Talán még ennél is fontosabb, hogy a területfejlesztés és a területrendezés közötti kapcsolat erősítése érdekében a megyei önkormányzat a területrendezési tervéről szóló rendeletének részeként a megye területének természeti, épített környezeti és gazdasági adottságainak védelmére és fejlesztésére, a térszerkezet szervezésére, a törvény keretei között egyedileg meghatározott megyei övezeteket jelölhet ki. Az egyedileg meghatározott övezetek szabályai vonatkozhatnak a településrendezési eszközök készítésére, és a településfejlesztési dokumentumok készítésére is, továbbá az egyedileg meghatározott megyei övezetek területi hatálya a megye teljes területére kiterjedhet. A törvény egyes országos övezetek lehatárolását illetve szabályainak meghatározását miniszteri rendelet hatáskörébe utalta, melyek még nem jelentek meg. Komárom-Esztergom megye hatályos területrendezési terve a 2008. évi L. törvénnyel elfogadott Országos Területrendezési Terv törvény (OTrT) alapján készült, és 2011

decemberében fogadta el a Közgyűlés. Az új törvény rendelkezéseihez történő módosításához a központi költségvetésből a Miniszterelnökségen keresztül minden megye számára 20 millió forint forrást biztosítottak. Segítség volt továbbá, hogy a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 2018 januárjától hatályos módosítása értelmében a területrendezési terv módosításához a megye teljes közigazgatási területére elkészült állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisnak a magassági adatokat is tartalmazó, legfrissebb digitális térképei és a területre elkészült ortofotók az önkormányzatok számára ingyenesen hozzáférhetők. Ugyanígy ingyenes digitális adatszolgáltatást kaptak a megyék a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT) térképi állományából.

A Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft. által üzemeltetett Dokumentációs Központban gyűjtött területrendezési tervek és településfejlesztési és rendezési eszközök rajzi szabványosítása, egységes tárolása és nyílt hozzáférése lehetővé teszi majd a területi tervek érvényesülésének ellenőrzését és az egymásra épülő hierarchikus tervi rendszer átjárhatóságát. A Miniszterelnökség által biztosított forrás birtokában, melyre 2017 decemberében kötöttünk támogatási szerződést, 2018. első negyedévében pályázati úton kiválasztottuk a tervező céget, a munkára a Város-Teampannon Kft.-vel kötöttünk szerződést. A munka folyamatban van, állásáról a Közgyűlésnek rendszeresen beszámolunk. Az új megyei területrendezési terv Közgyűlés általi elfogadása és hatályba lépése 2020. első negyedévében várható. A vonatkozó jogszabály (a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet) értelmében a területrendezési tervek egyeztetése a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság által üzemeltetett digitális egyeztetési felületen történik.

Ezen túl nagy hangsúlyt fektetünk a települési önkormányzatok tájékoztatására és a tervezési folyamatba való bevonására, hiszen a területrendezési terv a települések fejlesztési és rendezési terveiben fog érvényre jutni.

6. ÖRÖKSÉGVÉDELEM

A magyarság nemzeti kulturális öröksége igen jelentős értéket képvisel európai és világviszonylatban is, amely a hagyományalapú társadalom megvalósítása szempontjából igen lényeges. Mivel az örökségi értékek elsősorban materiális természetűek és helyhez kötöttek, és mivel a térségi versenyképességnek, más néven területi tőkének a kulturális örökség az egyik legfontosabb komponense, az örökségvédelmi szempontokat elsősorban a területfejlesztésbe, a területi tervezésbe lehet és kell integrálni.

Megyénk igen gazdag épített értékekben, azonban ezt a területi tőkét még nem ismerjük és hasznosítjuk kellőképpen. Komárom-Esztergom megye műemlékeiről szólva az ország más vidékén élőknek – esetenként a helybelieknek is - csak az esztergomi bazilika, a komáromi erőd, esetleg a tatai vár jut eszükbe. Sokszínű, nemzetiségekhez is kötődő népi építészetünk, ipari műemlékeink, római kori örökségünk felfedezésre, hasznosításra vár.

Az elmúlt időszakban a műemlékvédelem intézményrendszere jelentősen átalakult, betagozódott a minisztériumok és kormányhivatalok struktúrájába. Ezzel együtt növekvő hangsúlyt kap az Értéktárak rendszere.

Változott a helyi építészeti értékvédelem módszere is. Megjelent a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény mely a preambulumban szerint *a magyarországi települések jellegzetes és értékes arculatának megóvása, kialakítása, az épített és a természeti környezet egységes védelme, egyben az építési beruházások gyors és sikeres megvalósíthatósága érdekében* jött létre. A törvény hatálybalépésével változott az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) is, a településképpel, a településképi véleményezési eljárással és településképi bejelentési eljárással, valamint a helyi építészeti értékvédelemmel kapcsolatos előírások átkerültek a településkép védelméről szóló törvénybe. A helyi építészeti értékvédelemben részesített épületek körén és az azokon végezhető munkák milyenségén túl a törvény azt a jogosultságot is megadja a települési önkormányzatoknak, hogy rögzítsék a település egyéb épületeinek anyaghasználatát, tömegformálását, a homlokzatok és a zöldfelületek kialakításának módját. Ezzel a lehetőséggel a Településképi arculati kézikönyv és a hozzá kapcsolódó Településképi rendelet megalkotása útján élhetnek az önkormányzatok. Megyénk területén három világörökség-várományos terület található:

- Esztergom és Visegrád középkori magyar királyi központok, valamint az egykori Pilisi királyi erdő területe
- A Komárom / Komarnoi erődrendszer a Duna és a Vág folyók összefolyásánál - Az erődrendszer magyarországi elemei: Monostori Erőd, Csillag Erőd, Igmándi Erőd
- A római birodalom határai - A dunai limes magyarországi szakasza

Közülük a mintegy 410 km hosszán húzódó dunai limes áll legközelebb a világörökségi cím elnyeréséhez. A nevezést előkészítő munka a kétezres évek elején kezdődött meg, a Ripa Pannonica világörökségi nevezés kétkötetes anyaga 2011 végére készült el. Mivel a dunai limes több országot is érint, nemzetközi egyeztetések is folytak, valamint elkészült a terület turisztikai koncepciója is a Magyar Limes Szövetség gondozásában. Mindezek eredményeként 2019 nyarán születik meg a döntés a pályázatról az UNESCO Világörökségi Bizottság Bakuban megrendezésre kerülő 43. ülésén.

A GINOP pályázati rendszer keretében 4, a VEKOP keretében 3 helyszínen indult el az örökségi és turisztikai fejlesztés, melyek közül kettő megyénkben valósul meg.

- Komárom: a legio tábor területén régészeti park, mobil védőépület a régészeti munka bemutatására, antik tematikájú játszótér, kerékpáros pont, családi piknik park
- Nyergesújfalu Sánchegy: látogatóközpont, a római erőd egyik tornyának műemléki konzerválása és bemutatása,

Fontos eredmény a szintén a GINOP pályázati rendszer keretében megvalósuló Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram, mely megyénkben a következő műemlék ingatlanok turisztikai fejlesztését jelenti:

Nemzeti Kastélyprogram:

- Bajna, Sándor-Metternich-kastélyegyüttes felújítása
- Tata, Esterházy kastély felújítása
- Oroszlány-Majk, a Majki Kamalduli Remeteség turisztikai célú fejlesztése

Nemzeti Várprogram

- Esztergomi Várhegy fejlesztése
- Várgesztes, a vár turisztikai célú fejlesztése

Ezen túl a TOP források és hazai források segítségével is több megyebeli műemlék újult meg, illetve van folyamatban a rekonstrukciója, hasznosítása (Komárom, Csillag erőd; Tata, Kőfaragó ház, stb.)

7. MEGYEI ÉRTÉKTÁR

A jogszabályi keretek (2012. évi XXX. törvény és annak végrehajtási rendelete) megjelenését követően a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat rövid időn belül elkötelezte magát a nemzeti értékek gyűjtése és a megyei értéktár létrehozása mellett. A közgyűlés 44/2013. (IV. 25.) számú határozatával döntött a **Komárom-Esztergom Megyei Értéktár Bizottság** létrehozásáról, majd a 100/2013. (VI.28.) számú határozatával döntött a Bizottság személyi összetételéről is. Ennek megfelelően a Területfejlesztési Bizottság 13 tagja, a megyei közgyűlés elnöke, mint az értéktár bizottság elnöke és a megyei jegyző alkotja a Komárom-Esztergom Megyei Értéktár Bizottság szavazati joggal rendelkező tagságát. Mellettük – tanácskozási joggal – a Bizottság tagjai a következő szervezetek képviselői is:

- a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés tagjai,
- a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Irodájának vezetője,
- a Kuny Domokos Múzeum igazgatója vagy megbízottja,
- a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatója vagy megbízottja,
- valamint az Edutus Egyetem rektora által kijelölt személy.

Az első megyei érték felvételére 2014-ben került sor, azóta a **megyei értékek száma** 143-ra emelkedett. A megyei értéktár működéséhez komoly segítséget jelentettek a Földművelésügyi Minisztérium, illetve jelenleg Agrárminisztérium által kiírt **pályázatok**. Az elnyert és megvalósított pályázatok legfontosabb paramétereit röviden az alábbi táblázat foglalja össze:

Megnevezés	Megítélt támogatás, Ft	Főbb célok és eredmények
HUNG-2014	10 millió	Alapozás: beszerzések, honlap, bemutatkozás, népszerűsítés, rendezvények, újság (Érték és Hagyomány)
HUNG-2015	3 millió	Határon túli értékek – felvidéki kincsek – külön honlaprész
HUNG-2016	3 millió	Vetélkedő (felső tagozatosok és középiskolások részére) – középiskolások között országos II. hely
HUNG-2017	2 millió	Rendezvény – nemzetiségek - miniszteri látogatás (Oroszlány)
HUNG-2018	3,25 millió	I. célterület: Vetélkedő (felső tagozatosok és középiskolások részére) II. ct: honlap-fejlesztés, bemutató terek fejlesztése

Az Értéktárral kapcsolatos tevékenységünk keretében széleskörű **partnerséget** építettünk ki a legkülönbözőbb szervezetekkel, illetve településekkel. Így többek között, a teljesség igénye nélkül:

- Nemzeti Művelődési Intézet – Értéktár napok, kapunyitogatók, játszóház, kulturális közfoglalkoztatás
- Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság – közös rendezvények, „Értékeskönyv” (Tataimedence értékeivel)

- József Attila Megyei és Városi Könyvtár – vetélkedők szervezése, lebonyolítása
- Települések – például: Bajna, Tatabánya MJV, Oroszlány, Esztergom, Komárom, Tata, stb.
- Hungarikum Bizottság
- CSEMADOK, Gazda Polgári Társulás – felvidéki kincsek gyűjtése
- oktatási szervezetek: KLIK, TSZC, stb.
- Megyei identitás projekt

Fontos, hogy a nemzeti értékek összegyűjtésébe minél többen bekapcsolódjanak, az ezzel kapcsolatos tevékenységeket, eredményeket megismerjék. Ezért nélkülözhetetlenek a nyilvánosság biztosításában szerepet játszó eszközök, úgy mint a Komárom-Esztergom Megyei Értéktár honlapja (www.kemertektar.hu), Facebook oldala és a tevékenységünket megjelenítő egyéb információhordozó eszközök. A nyilvánosság biztosításában a megyében működő sajtóorgánumok is többször bekapcsolódtak., beszámolva a bizottsági ülésekről és fontosabb rendezvényeinkről.

A Komárom-Esztergom Megyei Értéktár tevékenysége ma már nem korlátozódik a jogi keretek által kijelölt feladatok végrehajtására; olyan „önként vállalt” gyűjtéseket is megvalósítottunk és megvalósítunk, melyek egyelőre nem tartoznak a nemzeti értékek közé. Így honlapunkon megjelenítésre kerültek különböző emlékművek, út menti keresztetek, települési értékek, a Nemzeti Művelődési Intézet által összegyűjtött potenciális értékek. Elhatároztuk továbbá a megyei források és kilátók összegyűjtését is.

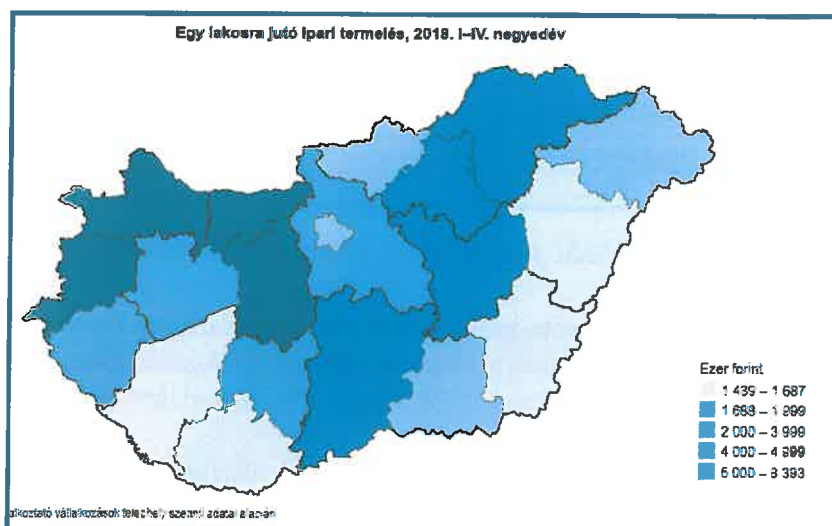
8. TERÜLETFEJLESZTÉS

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításával a megyei önkormányzatok legfontosabb feladata a megye fejlesztéspolitikájának kialakítása, a területrendezés, terület - és vidékfejlesztés tudatos tervezésével, koordinációjával a megye társadalmi és gazdasági fejlődésének elősegítése lett. A feladatkör magával hozta a közgyűlés bizottsági szerkezetének átalakítását, a hivatal átstrukturálását, a külső és belső kapcsolatrendszer kiszélesítését, a korábbi együttműködési megállapodások aktualizálását.

2015-re a fejlesztéspolitikát megalapozó területi tervezési folyamat befejeződött (koncepció és stratégiai programalkotás), a Terület – és Településfejlesztési Operatív Programban megye számára megítélt támogatás felhasználásának megtervezése várható még magára. A gazdasági program ehhez az alábbi útmutatást adta:

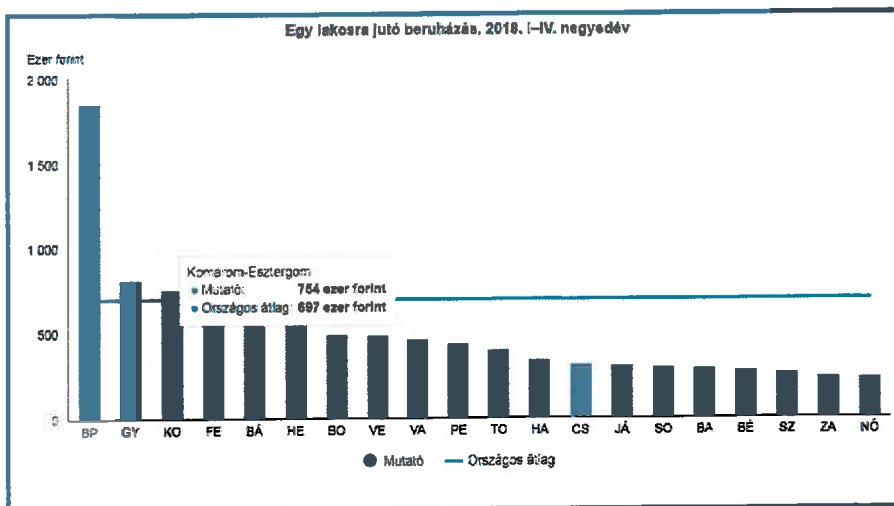
„A megyei önkormányzat – a megye adottságai és lehetőségei mérlegelése alapján - az országon belüli jelenlegi pozíció megőrzését tekinti reális jövőképpnek. Ahhoz azonban hogy a megye a következő évtizedekben is „Stabilan az élvonalban” tudjon maradni, markáns és összehangolt lépésekre van szükség. A következő évek kiemelt feladata az új térszerkezeti erővonalak és térségi együttműködési hálózatok kiépítése a jelenleg is már versenyképes, illetve versenyképessé tehető ágazatok, térségek megerősítése érdekében, és a sokrétű alkalmazkodás feltételeinek megteremtése, tekintettel a klímaváltozásra, valamint a vidéki térségek elkerülhetetlennek látszó demográfiai zsugorodására. „

A megye főbb mutatói

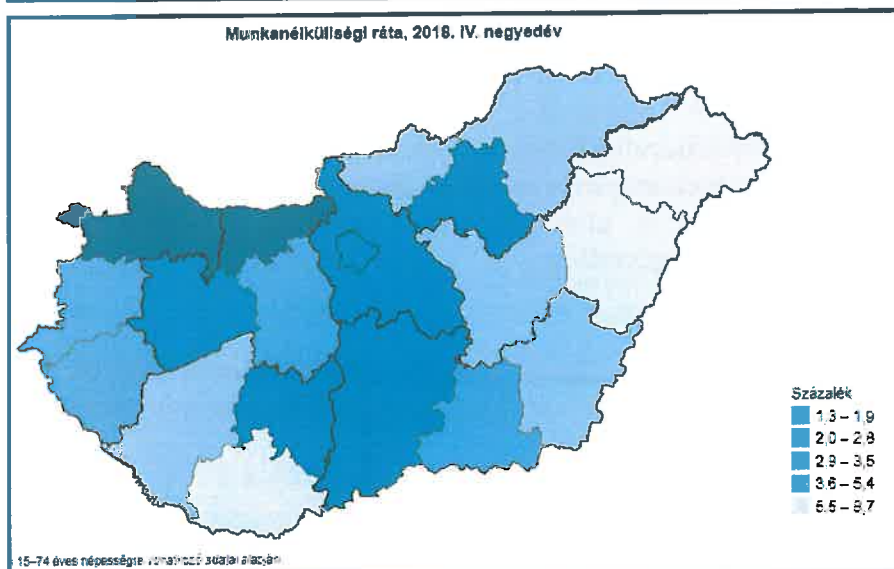

Fókuszban a megyék 2018.
I.-IV. negyedév (KSH)

1. hely

3. hely

2. hely

A gazdasági program célkitűzéséhez kapcsolódó feladatok megvalósítása területi kötődésű célok mentén fogalmazódott meg:

- A megye középső tengelyében városhálózati csomópont kialakítása az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió által tervezett csapágyváros koncepcióval összhangban.
- A Duna mente térség stratégiai jelentőségű térséggé, több lábon álló társadalmi-gazdasági egységgé fejlesztése.
- A megyei vidéki tájak új egyensúlyának megteremtése, a Kisalföld, illetve a dombvidéki tájak differenciált fejlesztése.

E célkitűzések megvalósítását a 2014-2020 közötti időszakban az ágazati és a területi operatív programok és a hazai források szolgálják.

A megye részesedése az ágazati operatív programokból napjainkig:

	Benyújtott pályázat	Támogatott pályázat	Megítelt támogatás
Összesen	59 305 db	33 996 db	8 391 266 029 666 Ft
» Bács-Kiskun	2 369 db	2 128 db	262 057 908 801 Ft
» Baranya	3 089 db	1 804 db	492 494 083 170 Ft
» Bekes	2 468 db	1 871 db	327 866 353 268 Ft
» Borsod-Abaúj-Zemplén	4 955 db	2 919 db	287 328 058 040 Ft
» Budapest	6 368 db	4 327 db	8 418 638 332 422 Ft
» Csongrád	3 229 db	1 947 db	260 473 579 345 Ft
» Fejér	2 445 db	1 963 db	138 963 482 111 Ft
» Győr-Moson-Sopron	2 566 db	1 693 db	206 492 358 578 Ft
» Hajdú-Bihar	4 027 db	2 263 db	889 228 083 871 Ft
» Heves	1 974 db	1 260 db	135 246 635 553 Ft
» Jász-Nagykun-Szolnok	1 962 db	1 103 db	322 339 646 380 Ft
» Komárom-Esztergom	1 484 db	964 db	85 422 227 531 Ft
» Nincs	1 db	1 db	1 027 351 308 Ft
» Nógrád	1 387 db	816 db	28 954 618 363 Ft
» Pest	3 116 db	1 898 db	183 063 381 680 Ft
» Somogy	2 068 db	1 280 db	328 952 702 644 Ft
» Szabolcs-Szatmár-Bereg	4 080 db	2 411 db	234 238 221 881 Ft
» Tolna	1 350 db	791 db	70 484 310 099 Ft
» Vas	1 276 db	893 db	88 484 321 468 Ft
» Veszprém	2 299 db	1 338 db	148 611 400 973 Ft
» Zala	1 812 db	1 112 db	89 288 280 111 Ft

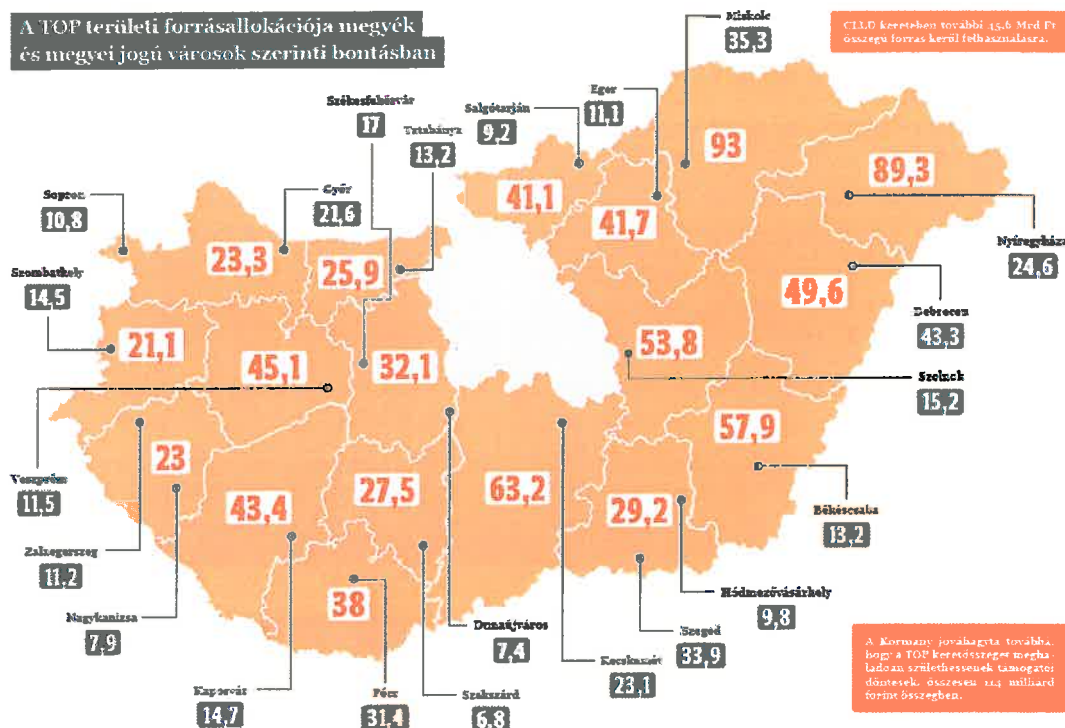
» Komárom-Esztergom	964 db	85 422 227 531 Ft
» EFOP	101 db	11 257 323 232 Ft
» GINOP	548 db	22 536 274 740 Ft
» KEHOP	22 db	4 563 215 835 Ft
» KÖFOP	45 db	305 809 254 Ft
» MAHOP	2 db	12 880 906 Ft
» TOP	231 db	43 399 268 415 Ft
» VEKOP	14 db	1 238 372 088 Ft

Forrás: www.szechenyi2020

A területi uniós forrást biztosító Terület- és Településfejlesztési Operatív Program megyei forrásának felhasználására készült el 2015. szeptember 24-én az első megyei integrált területi program.

INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP).

Az ITP-ben a rendelkezésre álló TOP forrás felhasználását integrált szemléletben kellett megtervezni, be kellett mutatni az összefüggéseket, az egymást erősítő hatásokat, a tervezett ütemezést és az indikátorvállalásokat.

A Kormány még további 124 milliárd Ft-ot hagyott jóvá a kereteket meghaladó támogatásra 2018-ban.

Az ITP tervezése és végrehajtása alapvetően befolyásolta a megyei önkormányzat és hivatala gazdasági program időszakára eső tevékenységét.

Tovább növekedett a megye felelőssége a fejlesztési kérdésekben, döntései befolyásolták az önkormányzatok gazdasági-, település-, és intézményfejlesztési mozgásterét, a TOP források vonatkozásában közvetlenül.

A célhierarchia egyértelműen mutatja, hogy az Integrált Területi Program leképezi a gazdaságfejlesztés, a településfejlesztés és a humán erőforrás fejlesztés területén a koncepcionális és a stratégiai célokhoz kapcsolódó, azok elérését szolgáló célokat, és megnyílt helyi szinten a lehetőség azok megvalósítására.

Az ITP-ben nyilvánításra került, hogy valamennyi térség, település fejlesztése fontos, a térségüket magukkal húzó és jelentősebb bevételekkel bíró városok mellett kiemelten kell segíteni a kistelepülések, falvak fejlődését, a hátrányos helyzetű településeket, meg kell találni a TOP eszközrendszerével azokat a fejlesztési elemeket, amelyekkel az adott település, térség potenciálja, erőforrásai kibontakoztathatók és aktivizálhatók. Elsődleges cél a gazdaságfejlesztés és a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása.

A megyei önkormányzat az egyes prioritásokon belül az alábbi elhatározások mentén alakította a megye a források felhasználását:

- **kiemelten segítette a falvak fejlődését**, népességmegtartását, az alapinfrastruktúra hálózat minőségi fejlesztését, a város és vidék kapcsolat erősítését.
- A gazdaság megerősítéséhez támogatta a helyi gazdaság fejlesztéséhez hiányzó **iparterületeket**, kisebb telekméret kínálatukkal kiegészíteni az ipari parkok nyújtotta lehetőségeket, támogatta a **gazdasági szolgáltatói „palettáról” hiányzó inkubátorházak, szolgáltatóházak** létesítését, melyek elősegítik a kis és középvállalkozások elindulását, megerősödését, és majdani áttelepülését. A helyi termékek piacra és közétkeztetésbe történő minél nagyobb arányú bevitele érdekében – biztos felvevő-piacot is teremtve a termelőknek - szükséges infrastruktúrafejlesztéseket, kiemelten a városokban és mikro-térségi központokban.
- A **turisztikai intézkedéseknél** a változatos természeti, történeti, kulturális, épített értékeire épülően, azokat bemutató és a **kiemelt attrakciókat kiegészítő, hálózatba integráló fejlesztésekre fókuszált**, amelyek az itt élők rekreációs igényeit, jólétét is szolgálják. A TOP arányos keretnél valamivel nagyobb forrást a elsősorban a természeti értékekre épülő **ökoturisztikai** kínálat bővítésére, az **ipari-bányászati** (szén és vízbányászat) **múlt értékeinek bemutatására**, a **turisztikai attrakciók összekötésére** (kerékpár-hálózati fejlesztések) és a kínálatok kiegészítésére fordított.
- A **4 és 5 számjegyű utak** fejlesztése vonatkozásában kulcselem volt a **helyi gazdaság nagytérségi beágyazódásának erősítése** (I. prioritás). Ennek nélkülözhetetlen feltétele a gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztési beruházások megvalósítása, azon belül **különösen a városhálózati csomóponti térség jelentős foglalkoztató kapacitású vállalkozásait koncentráló gazdasági területek összekapcsolása, elérhetőségük és az M1 autópályával való kapcsolataik fejlesztése**. A nagytérségi kapcsolatokhoz járul hozzá a **határ menti ikerváros térségek határátkelői elérhetőségének javítása is**. Másik fontos mobilitási cél a **foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása a vidéki térségekben**, az ehhez szükséges térségi közútfejlesztések megvalósítása.
- A **bölcsődei, óvodai intézményi hálózat** vonatkozásában a területi különbségek mérséklése, az **ellátási hiányok felszámolása, a szolgáltatásoknak helyet adó, műszakilag leromlott épületek korszerűsítése, kiváltása, a komplex, bölcsődei és óvodai szolgáltatókat nyújtó intézmények, a szolgáltatás hiányos területeken a mini/családi bölcsődék fejlesztése, valamint az idegentulajdonban, más célra épített ingatlanban működő szolgáltatások áttelepítése** volt az elsődleges cél. Miután a fejlesztésekre nagy igény mutatkozott a megye a 500 M Ft –ot átcsoportosított TOP-5.1 intézkedés keretéből. Ez a forrás azonban csak a bölcsődei kapacitások fejlesztését célozhatja új férőhelyek létrehozásával.
- A 2. prioritáson belül közel azonos forrást különített el a megye az ITP tervezésekor a **barnamezős területek funkcióváltó megújítására és a zöldinfrastruktúra fejlesztésekre**, és kevesebbet a települési környezetvédelmi beavatkozásokra. AZ ITP végrehajtása során a **barnamezős területek funkcióváltása, a területek elhelyezkedése, tulajdonviszonyai, remélt ipari célú hasznosítása** miatt, kevésbé voltak vonzóak a városok számára. A barnamezős forrás fejlesztési igényekkel le nem fedett részéből **200 M Ft-ot ezért a megye átadott a Vas Megyei Önkormányzatnak, másik részét átcsoportosította a belterületi vízrendezési problémák kezelésére**, mivel a megye domborzati viszonyaiból és a fejlesztések elmaradásából fakadóan sok azoknak a településeknek a száma, ahol számos vis maior eseményt keletkeztetnek a nagy csapadékok.

A városi zöldterületi fejlesztési forrásokkal a megye elsősorban a leromlott közterek, parkok megújítását, illetve új zöldterületek sétányok közösségi, rekreációs programoknak helyet adó terek kialakítását támogatta.

- A 3. prioritáson belül a településközi kerékpárút hálózat fejlesztéseket preferálta. Az energetikai intézkedésnél a megye önkormányzati intézmények épületállományának minél szélesebb körű energetikai korszerűsítését támogatta, megemelve a forrást a Vas megyétől kapott 200 M Ft-tal.
- Az egészségügyi és szociális alapellátás esetében a színvonal javítása, infrastrukturális feltételek korszerűsítése, a műszakilag leromlott épületállomány, műszerpark, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek felszámolása volt a kiemelt cél.
- A szociális városrehabilitáció ERFA és kiegészítő ESZA forrása vonatkozásában a megye TOP arányos forrásokat tervezett, melynek felhasználására két városban volt lehetőség. A megye mind Esztergom, mind Oroszlány esetében kiemelten fontosnak tartotta az ott élő szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett közösségek életkörülményeinek javítását.
- A megye – egyeztetve a Kormányhivatallal és az érintett járásokkal - járási szinten szervezte a helyi és a megyei foglalkoztatási paktumokat. A megyei paktum esetében kiemelten kezelte a helyi gazdaságfejlesztési, befektetési-ösztönzési tevékenységeket (gazdasági területkínálati kataszter, barnamezős területek vizsgálata), melyek a megye minden települése számára hasznosak, és hozzájárulnak a megye versenyképességének megőrzéséhez.
- A TOP 5.3. helyi identitás fejlesztése forrásnál a megye a városokra, várostérségekre és a megye egészére fókuszált. Cél volt a történelmi, természeti, kulturális, gazdasági múltunkból eredő és emocionális értékek feltárása és bevonása a városi, várostérségi és megyei brand építésébe. Kiemelt cél volt a TOP-ból megvalósult ERFA fejlesztések közösségi befogadásának erősítése, a helyi adottságokra, hagyományokra épülő közösségépítés, új tematikájú, színes programok szervezése, a helyi értékek feltárása, megőrzése és átadása, az önkéntesség és a társadalmi szerepvállalás erősítése, a szomszéd térségek, a város és vidék együttműködése. További kiemelt cél volt a fiatalok és az aktív szép korúak minél szélesebb körű aktivizálása, bevonása.

Ezek a prioritások visszaköszöttek a védett keretknél, az értékelési szempontoknál és a prioritásokon belüli forrásallokációknál is.

Az első ITP-t a közgyűlés napjainkig háromszor módosította.

Főbb indokok:

- erőteljesebb hangsúlyt kapott a helyi gazdaságfejlesztés, a vidéki térségek gazdasági területkínálatának bővítése, a hiányzó kínálatok (pl. inkubátorház) felszámolása, a kisebb léptékű turisztikai fejlesztések, a turisztikai helyszíneket elérő kerékpárutak, a komplex egészségügyi és szociális szolgáltatások köre, a megyei identitás erősítését szolgáló fejlesztések.
- átvezettük a Vas megyével lefolytatott forráscserét (200 M Ft), amivel egyedüliek voltunk az országban, a foglalkoztatási együttműködések forráskeretéből bölcsődeire fejlesztésekre 500 M Ft átcsoportosítását.
- A helyi identitás erősítésénél 100 M Ft védett keretet hoztunk létre a megyei önkormányzat számára a megyei identitás erősítésére.
- indikátor vállalások pontosítása

Az ITP megalkotásához, de főképpen megvalósításához a fejlesztési igényeket össze kellett gyűjteni és értékelni.

Közel 1300 db fejlesztési projekt került azonosításra, mind a 76 település önkormányzatával folytak egyeztetések, 54 db rendezvény volt, 901 résztvevővel.

A hivatal munkatársai részben fórumokon, előadások keretében, részben többszöri személyes egyeztetés során tárgyaltak a települések vezetőivel, munkatársaival fejlesztési igényeikről, azok lehetséges forrásairól, a megyei forrásokhoz jutás támogatási feltételeiről, a projektek fejlesztéséről. Számtalan olyan dokumentum került összeállításra és kiküldésre is a települések részére, amelyek további segítséget nyújtottak a települések munkájához. Aktív egyeztetés zajlott a TOP Irányító Hatóságával a pályázati feltételek tisztázása érdekében is.

A megyei önkormányzat az ITP végrehajtására és az önkormányzatok közfeladat fejlesztési projektjeinek előkészítésére és megvalósításuk segítésére keretmegállapodást kötött 64 települési önkormányzattal, amiből 8 városi és 56 községi. Az együttműködés megalapozta a fejlesztések körének átgondolt kialakítását, előkészítését, segítette a döntés előkészítést.

Napjainkra elmondható, hogy valamennyi települési önkormányzattal jó együttműködés alakult ki, és minden önkormányzat valamilyen módon él a megye kínálta segítségnyújtással, szolgáltatásokkal.

AZ INTÉZMÉNYRENDSZER FEJLESZTÉSE:

A kialakított tervezési intézményrendszer:

Közgyűlés	Közgyűlés bizottságai	Terület- és Vidékfejlesztési Kollégium	területi - és ágazati munkacsoportok
-----------	--------------------------	---	---

A fejlesztési projektek előkészítésével és végrehajtásával foglalkozó intézményrendszer:

KEM HIVATAL	tervezés, projektgyűjtés, pályázati rendszer kialakításában, fejlesztésében való közreműködés, döntés-előkészítés, monitoring
KEM TERÜLETFEJLESZTÉSI KFT	projekt és pályázat előkészítés, projektmenedzsment, egyéb szakértői szolgáltatások
DUNA - GERCSE TDM	turisztikai projektek fejlesztése, előkészítése, megvalósítás
RÁBA-DUNA-VÁG EGTC	határon átnyúló projektek fejlesztése, menedzselése, kis projekt alap kezelése

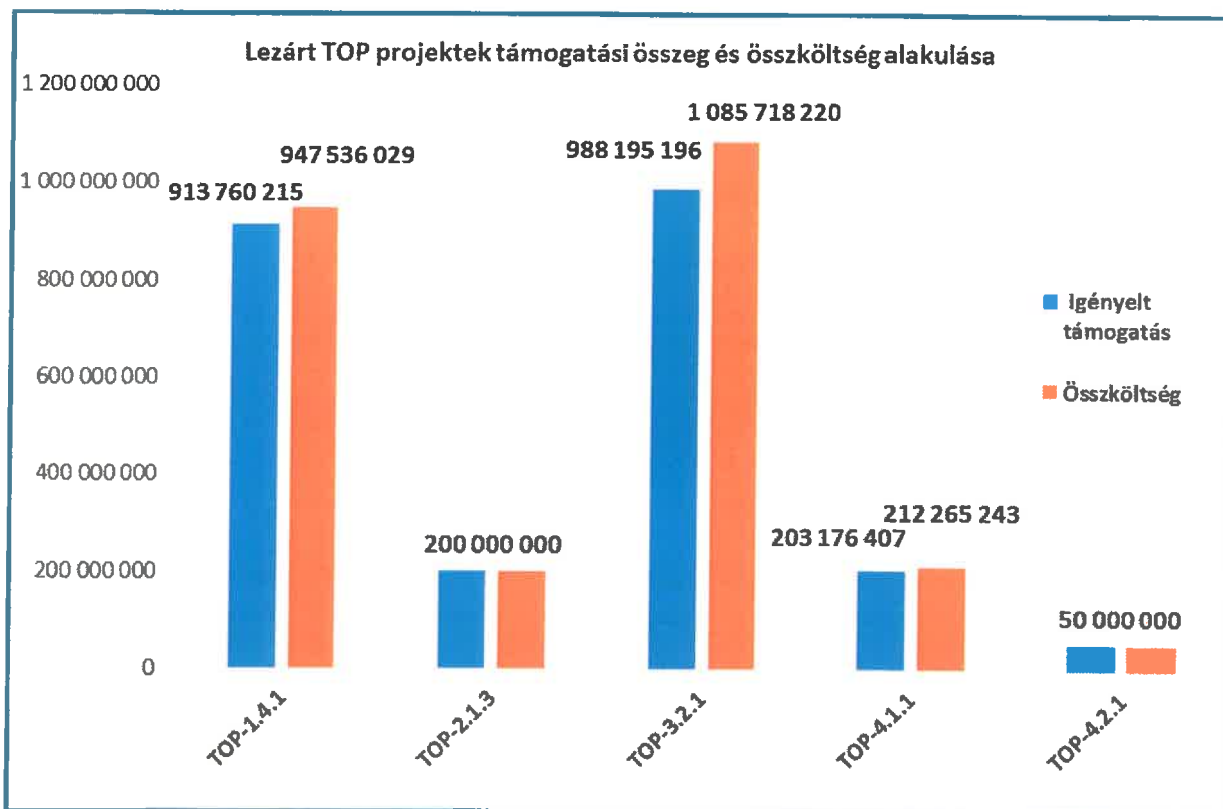
A megyei területfejlesztési kft. 2015. októberi létrehozásával teljesen különvált a döntés-előkészítés (megyei önkormányzat és hivatala) valamint a projekt-előkészítés/végrehajtás (területfejlesztési kft.), így az összeférhetetlenség szabályainak eleget tettünk.

A kft. létrehozását indokolta, hogy a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről 272/2014. (XI. 5.) Kormányrendelet (továbbiakban Kormányrendelet) 3.8.2.3. pontja szerint: „A megyei önkormányzat – a megye területén lévő megyei jogú város járásán kívül – a területén található települési önkormányzatok és területi kiválasztási eljárásrendben kiválasztott projektek esetén a megyei jogú város járásában található települési önkormányzatok esetében is, e rendelet hatálya alá tartozó támogatásból megvalósuló közfeladat fejlesztési projektjei projektmenedzsment tevékenységének, valamint a 3.12.1. pontban foglalt további tevékenységek ellátásában köteles részt venni, ha azt a települési önkormányzat kéri.”

A kft. projekt előkészítési tevékenysége finanszírozását kezdetben a megyei önkormányzat saját forrásaiból finanszírozta, majd megelőlegezési támogatás került benyújtásra az Nemzetgazdasági Minisztériumhoz, ezt követően a projektekre igénybe vehető előleg biztosította a feladatok ellátásának költségeit.

Jelenleg a kft. kezeli a megyei támogatott TOP projektállomány közel 62%-át.

A cég menedzselésében eddig **35 db projekt valósult már meg**. Ez az összes támogatott TOP projekt 16%-a. 11 óvoda, bölcsőde, 2 vízrendezési beruházás, 15 energetikai fejlesztés, 6 egészségügyi alapellátási és 1 szociális alapellátás fejlesztést célzó projektet érintően.

Területi kiválasztási kritériumok, védett keretek, forrásallokáció

Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz
Hozzájárulás a megye gazdaságának diverzifikálásához
Hozzájárulás a munkához jutás feltételeinek javításához
Hozzájárulás a területi és társadalmi kohézió erősítéséhez
Hozzájárulás az épített és természeti környezet, táj meglévő értékeinek, erőforrásainak megőrzéséhez, fenntartható hasznosításához és hatékony működtetéséhez

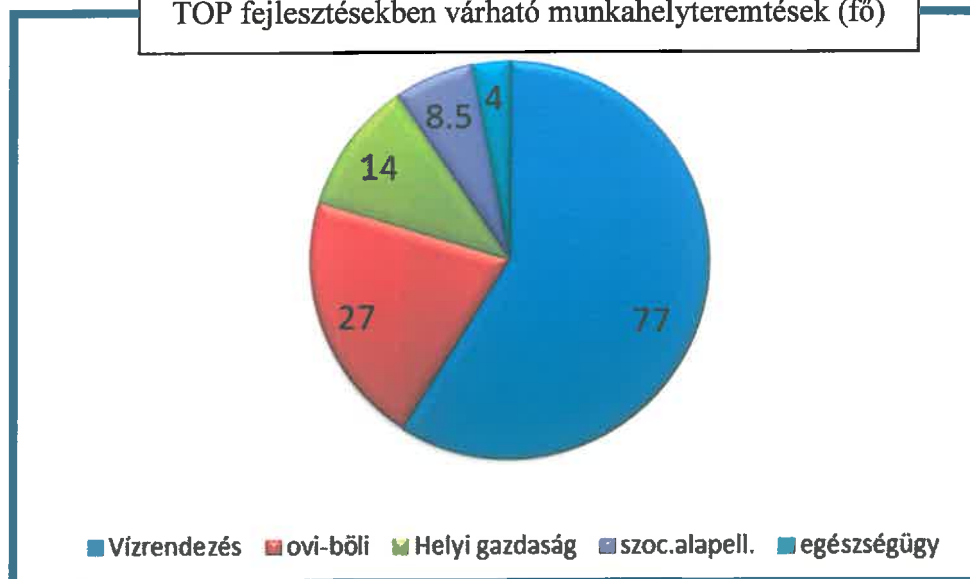
A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat az 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján meghatározott Integrált Területi Programja forráskeretének felhasználásához a 16/2015. (II.26.) sz. közgyűlési határozatában rögzítette a Területi Kiválasztási Rendszerkritériumokat.

Ezek a **kritériumok irányelvek voltak, lehetővé tették a megye szempontjainak érvényesítését a projektkiválasztás során.** A kritériumok alapján alakultak ki a pályázatok területspecifikus értékelési szempontjai.

A tervezés során a 20 felhívásban 179 értékelési szempontra tett javaslatot a megye. Ezek befolyásolták a felhívásokban szereplő támogatható tevékenységek kiválasztását. A támogatott projektek alapján elmondható, hogy mindegyik illeszkedik a területfejlesztési

programunkhoz, az iparterület fejlesztések, a helyi gazdaságfejlesztési beruházások, a turisztikai fejlesztések hozzájárulhatnak a megye gazdaságának erősítéséhez, szerkezetének bővüléséhez. A munkához jutás feltételeinek javítását szolgálják a foglalkoztatási paktumaink, a beruházásokban vállalt munkahelyteremtések (131 álláshely), a közlekedésfejlesztések. Az intézményhálózat műszaki állapotának megújítása, a használaton kívüli épületek hasznosítása, az épületenergetikai fejlesztések, a zöldterület megújítások, a barnamezők funkcióváltó fejlesztése pedig hozzájárulnak az önkormányzati gazdálkodás stabilitásához, a természeti erőforrások kíméléséhez, a környezeti állapot megőrzéséhez, fejlesztéséhez.

TOP fejlesztésekben várható munkahelyteremtések (fő)

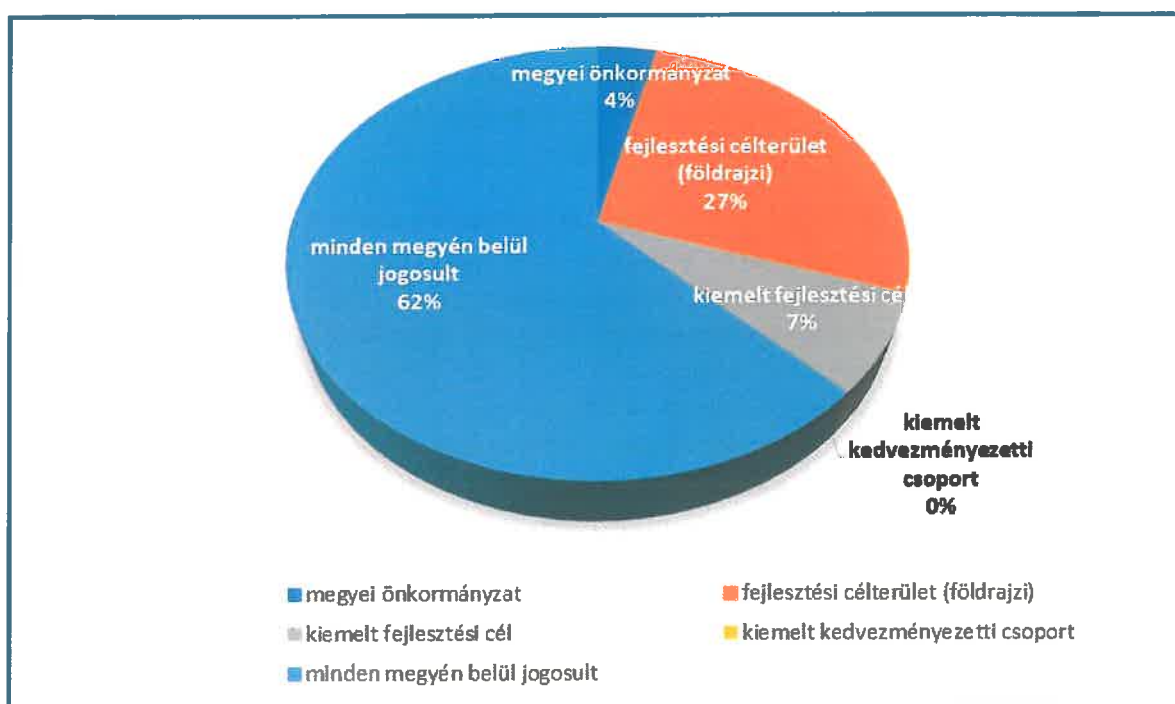

Az ITP lehetőséget biztosított arra, hogy a megyék forrást különítsenek el – mintegy védett keretösszegként – az egyes intézkedések szintjén. Lehetőség volt forrás elkülönítésére

- a megyei önkormányzatok projektjeire
- fejlesztési célterületre (földrajzi)
- kiemelt fejlesztési célra
- kiemelt kedvezményezett csoport számára.

A forrás-felhasználási módok bevezetésének az volt a célja, hogy ha a megye - területfejlesztési programja vagy egyéb, a megyei közgyűlés által jóváhagyott szempont alapján - egy-egy területet, kedvezményezett csoportot vagy egyéb szempontot kiemelten fontosnak vél, egy adott intézkedés szintjén lehetősége legyen a fejlesztési források ilyen szempontok mentén történő, bizonyos mértékű koncentrálására.

Az ITP-ben létrehozott kiemelt, védett keretek:

Földrajzi célterületekre:

Ágazat/cél	Kiemelt forrás M Ft	Kiemelt célterületek
gazdaságfejlesztés	740	Duna mente
turisztika	2000	Városhálózati térség, Duna mente, vidéki térségek
közlekedésfejlesztés	831	városhálózati térség
települési környezetfejlesztés (vízrendezés)	1000	községek, kisvárosok
energetika	1633	községek, kisvárosok
egészségügyi és szociális alapellátás	480	községek
foglalkoztatási paktumoknál	215	hátrányos helyzetű Kisbér térsége

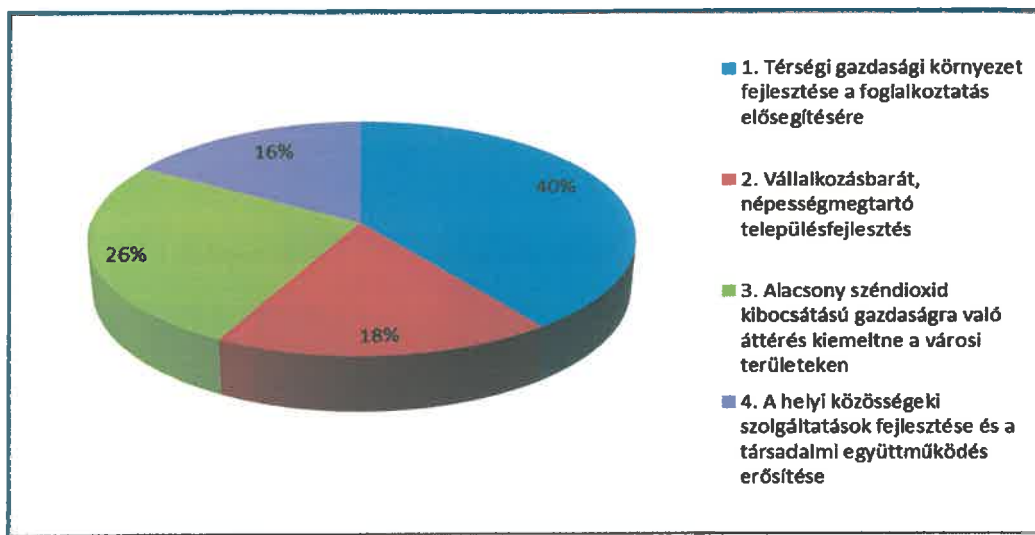
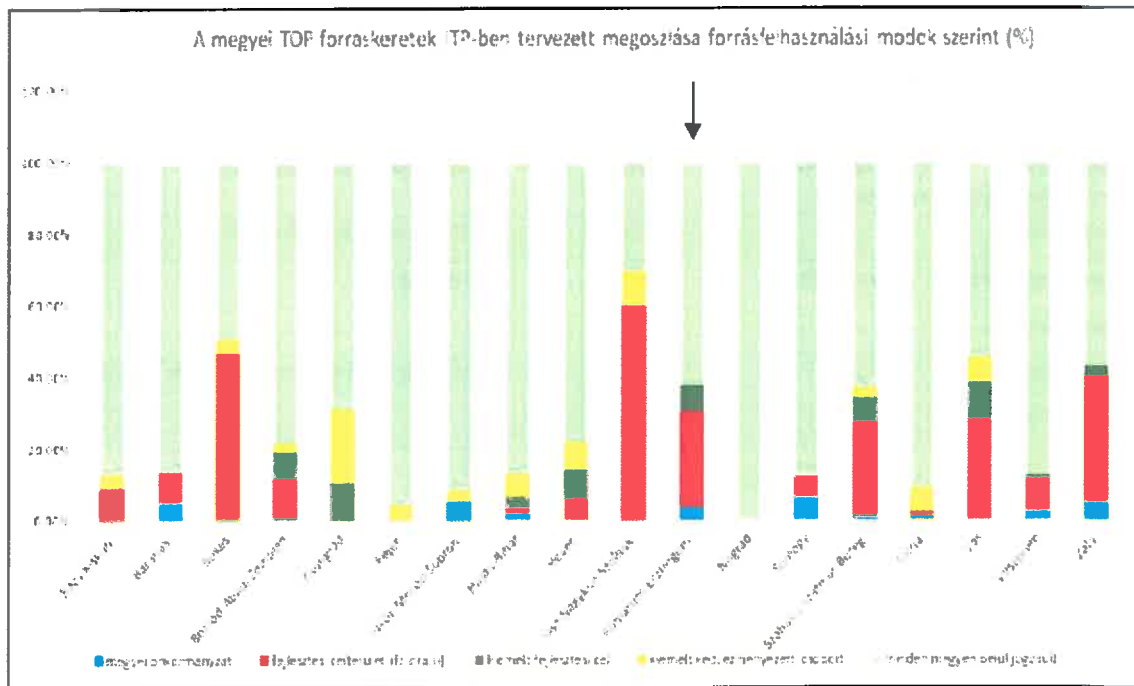
Kiemelt célokra:

Ágazat/cél	Kiemelt forrás M Ft	Kiemelt cél
gazdaságfejlesztés	185	üres, alulhasznosított épületek gazdasági célú hasznosítása
közlekedésfejlesztés	1100	országos és térségi kerékpár-hálózati elemek fejlesztése
energetika	600	oktatási intézmények fejlesztése

Kiemelt célcsoportokra:

Ágazat/cél	kiemelt forrás M Ft	Célcsoport
helyi identitás erősítése	100	megyei önkormányzat

Össességében a 25, 94 mrd Ft megyei forrásból 8,684 mrd Ft-ot (33%) különített el a megye a különböző prioritásokra.

1. prioritás kerete: 10,349 Mrd Ft
2. prioritás kerete: 4,6 Mrd Ft
3. prioritás kerete: 6,728 Mrd Ft
4. prioritás kerete: 4,265 Mrd Ft

Az ITP megvalósítása során forrásátcsoportosításokat is kezdeményezett a megye több prioritásban és prioritások között is, tekintettel a megye adottságaira, a fejlesztési igényekre. (iparterületekről inkubátorházakra és helyi piacokra, barnamezős területekről vízrendezésre, megújuló energiák felhasználásáról épületenergetikára, foglalkoztatási paktumról bölcsődefejlesztésekre). A megyék között egyedülállóként Vas megyétől vettünk át épületenergetikai fejlesztésekre fordítható forrást, cserébe barnamezős fejlesztéseket támogató

forrást adtunk át. A barnamezős területek funkcióváltó megújításánál sajnos csak önkormányzati tulajdonban lévő területeket támogatott a felhívás, emiatt kevés pályázat felelt meg a kritériumnak, hiába kiemelt cél a fejlesztési tervekben e területek hasznosítása.

TOP PÁLYÁZATOK

A TOP keretében összességében 20 pályázati felhívás jelent meg:

- 2015-2016-ban 17 db
- 2017-ben további 3 db első körös és ismét meghirdetésre került 10 db felhívás

A felhívásokkal kapcsolatban a megyei önkormányzat közreműködött:

- A pályázati felhívások és az értékelési szempontok kialakításában az ITP-vel való összhang biztosítása érdekében; a támogatási keretek, a támogatás mértékek meghatározásában, azok ütemezésében, támogatni tervezett pályázatok számának meghatározásában;
- A felhívások és mellékleteik módosításának előkészítésében;
- A döntés-előkészítésben.

A Terület-és Településfejlesztési Operatív Program intézkedéseire benyújtott pályázatok vonatkozásában az Irányító Hatóság (IH) a támogatási kérelemről születő döntés megalapozására döntés-előkészítő bizottságot állított fel, melynek tagjai az irányító hatóság és a területi szereplő (megyei önkormányzat) által delegált egy-egy fő. Csak azon támogatási kérelmek voltak támogathatók, amelyeket a megyei önkormányzat is támogatásra javasolt.

A tag mandátuma kötött, a közgyűlés határozatában hozott döntési javaslatot képviseli.

A közgyűlésnek a DEB előtt állmódjában döntési javaslattal élni, illetve a DEB ülést követően még a visszamutatás során van lehetősége a döntést befolyásolni. Amennyiben nem javasolja a támogatást, azt indokolnia kell.

2015-2016-ban 134 fejlesztés részesült támogatásban a TOP-ból, 2017-2018-ban 54 db. Elutasításra került 4 pályázat. Visszalépett 8 pályázó, akik a második körben újabb támogatási kérelmet nyújtottak be, a korábban megítélt támogatásról történő lemondás mellett.

A városi önkormányzatok 71 db, a községek 99 db fejlesztéshez kaptak támogatást. Büszkén mondhatjuk, hogy nincs a megyének olyan települése, ahol nem valósul meg TOP forrásból fejlesztés, úgy, hogy közben az ITP-ben tervezett célok is döntően teljesülhetnek. Civil szervezetek, szociális szolgáltatók 4 db, egyházi szereplők 2 db, a kormányhivatal 5 db, a magyar közútkezelő 4 db, a megyei önkormányzat 3 db projektet valósít meg.

Az alábbi táblázatból látható, hogy az IH a korábban megítélt megyei keretnél nagyon összegben hozott támogató döntést, melyet a Kormány azon döntése tett lehetővé, hogy további 124 milliárd Ft-ot rendeljen a TOP keretek mellé. A többletfinanszírozást indokolta a projektbenyújtásakor még elegendő költségbecslés, és a teljes előkészítés pontosított költségvetése közötti különbség, valamint a döntéshozatal ideje alatt bekövetkezett árváltozások, a mérnökök és az építőipar nagyfokú leterheltsége.

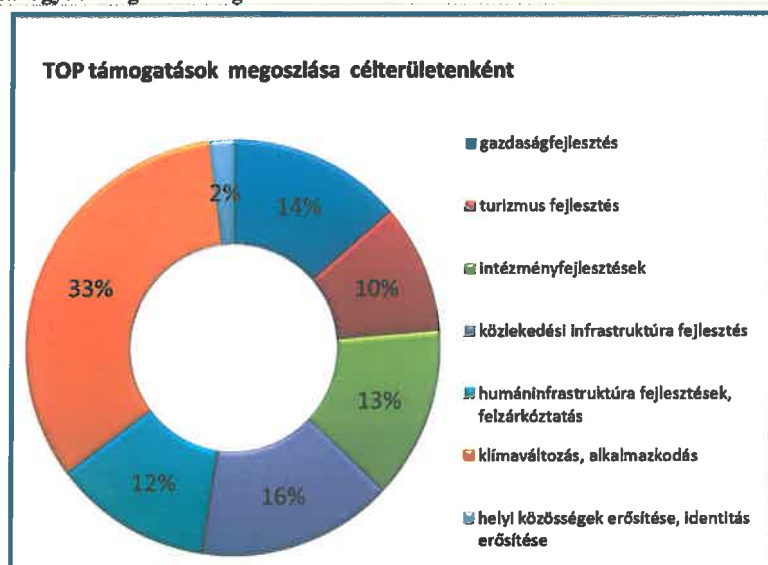
A megyébe az eredetileg tervezett 25, 94 mrd Ft - al szemben az eddig megítélt támogatásokkal és többlettámogatásokkal növelten 27,274 mrd Ft TOP támogatás érkezett eddig. Ez 1,334 mrd Ft-tal több. Az eddig ismert és még el nem bíralt többlettigényekkel, a bölcsődei fejlesztésekre, a kerékpárutakra várható többlettámogatással együtt további 6 milliárd Ft várható.

Mindezek azt mutatják, hogy **eredményes munkát végeztünk közösen, az önkormányzat és hivatala, a területfejlesztési kft, és nem utolsósorban maguk a települési önkormányzatok és az egyéb támogatott szervezetek.**

Külön kell szólni a Magyar Államkincstár Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága, mint Közreműködő Szervezet és az Irányító Hatóság (NGM, majd PM) munkánkat segítő és akceptáló hozzáállásáról, segítségnyújtásáról. Mindkét szervezettel kiváló kapcsolatot sikerült kiépíteni, több személyes egyeztetést folytattunk igen eredményesen.

Megyei TOP keretből támogatott fejlesztések főbb adatai:

TÁMOGATÁS MINDÖSSZESEN INTÉZKEDÉSENKÉNT	Megítelt támogatás	Pályázatok száma	Többlettámogatás (20190610)
TOP 111 iparterületfejlesztés	1 014 966 823	3	16 315 696
TOP112 inkubátorházak fejlesztése	1 268 394 916	3	-
TOP113 helyi piacok fejlesztése	1 419 546 136	4	-
TOP121 turisztikai fejlesztések	2 719 190 933	12	35 000 000
TOP131 4 és 5 számjegyű utak felújítása	1 660 999 000	4	-
TOP141 bölcsőde és óvoda fejlesztések	2 376 747 727	23	88 685 150
			-
TOP211 barnamezős területek funkcióváltása	1 160 000 000	2	87 320 000
TOP212 zöldváros fejlesztések	1 818 880 477	7	-
TOP213 belterületi vízrendezés	1 679 877 929	30	26 715 483
			-
TOP311 keréiparutak fejlesztése	2 456 966 254	8	72 560 282
TOP321 épületenergetikai beruházások	3 611 473 042	41	-
TOP322 megújuló energiák hasznosítása	697 999 999	2	-
			-
TOP411 egészségügyi alapellátások fejlesztése	702 150 391	16	16 776 400
TOP421 szociális alapellátások fejlesztése	444 414 620	12	7 500 000
TOP431 szociális városrehabilitáció	1 299 848 999	3	-
			-
TOP511 megyei foglalkoztatási paktumok	688 000 000	2	-
TOP512 helyi foglalkoztatási paktumok	963 000 000	5	-
TOP521 esélyegyenlőségi programok	400 034 144	3	-
			-
TOP531 helyi identitás erősítése	373 743 897	7	-
TOP532 megyei identitás erősítése	167 165 040	1	-
Összes	26 923 400 327	188	350 873 011
			0
Többlettámogatással együtt megítelt támogatás	27 274 273 338		

Jelmagyarázat

	TOP-1.1.1 Ipari parkok, iparterületek fejlesztése	☆	TOP-6.1.1 Ipari parkok, iparterületek fejlesztése
	TOP-1.1.2 Inkubátorházak fejlesztése	★	TOP-6.1.2 Inkubátorházak fejlesztése
	TOP-1.1.3 Helyi gazdaságfejlesztés	★	TOP-6.1.3 Helyi gazdaságfejlesztés
	TOP-1.2.1 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	★	TOP-6.1.4 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	TOP-1.3.1 Gazdaságfejlesztés és munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	★	TOP-6.1.5 Gazdaságfejlesztés és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	TOP-1.4.1 A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	★	TOP-6.2.1 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése
	TOP-2.1.1 Bamamezős területek rehabilitációja	★	TOP-6.3.1 Bamamezős területek rehabilitációja
	TOP-2.1.2 Zöld város kialakítása	★	TOP-6.3.2 Zöld város kialakítása
	TOP-2.1.3 Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	★	TOP-6.3.3 Városi környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések
	TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	★	TOP-6.4.1 Fenntartható városi közlekedésfejlesztés
	TOP-3.2.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	★	TOP-6.5.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
	TOP-3.2.2 Önkormányzatok által vezérelt, a helyi adottságokhoz illeszkedő, megújuló energiaforrások kiaknázására irányuló energiaellátás megvalósítása, komplex fejlesztési programok keretében	★	TOP-6.5.2 Önkormányzatok által vezérelt, a helyi adottságokhoz illeszkedő, megújuló energiaforrások kiaknázására irányuló energiaellátás megvalósítása, komplex fejlesztési programok keretében
	TOP-4.1.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	★	TOP-6.6.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
	TOP-4.2.1 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	★	TOP-6.6.2 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	TOP-4.3.1 Leromlott városi területek rehabilitációja	★	TOP-6.7.1 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja
	TOP-5.1.1 Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	★	TOP-6.8.2 Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és városi térségében
	TOP-5.1.2 Helyi foglalkoztatási együttműködések	★	TOP-6.9.1 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
	TOP-5.2.1 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	★	TOP-6.9.2 A helyi identitás és kohézió erősítése
	TOP-5.3.1 A helyi identitás és kohézió erősítése	★	

A PROJEKTEK BEN VÁLLALT INDIKÁTOROK ÉS AZ ITP-BEN MEGYEI SZINTEN VÁLLALT INDIKÁTOROK VISZONYA

EREDMÉNY INDIKÁTOROK	ITP 2018	ITP 2023	Projektek alapján
Újonnan létrehozott iparterület (ha)	8,94	44,6	21
Felújított közút (km)	2,29	11,05	11,198
Felújított bölcsődei férőhely (db)	82	404	424
Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m²)	8.684,24	43.421,9	209.606
Kialakított kerékpár-forgalmi létesítmények hossza (km)	7,8	22,29	35,073
CO2 tonna csökkenés (t) 2023-ig	331	3.313	2.238,5 t/év a fenntartási időszakban/összes projekt alapján
Fejlesztéssel érintett gő. szolgálatok (db)	7	31	68
Helyreállított lakóegységek városi területeken (db)	8	38	55
A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma (fő)	279	1015	1015
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (fő)	865	4.324	16.900

EGYÉB INDIKÁTOROK:	TOP forrásarányosan	Projektek alapján
Látogatószám növekedés a turisztikai ágazatban (fő)	38.677	198.266
Újonnan létrehozott 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	358	95*
Fejlesztett 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	65	50
Újonnan létrehozott 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	480	1.065
Bel és csapadékvíz-védelmi létesítmények hossza (m)	18.123	51.095
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alap-szolgáltatások száma (db)	8	32

*A várható többletforrásból megvalósuló fejlesztéseket követően: 495 fhely

A támogatott fejlesztések alapján a megye döntően teljesítette az ITP-ben vállalt megyei indikátorokat, sőt szinte mindegyik mutatóban jelentős túlteljesítés is történik. Ez tudatos munka eredménye, ami szerencsésen találkozott a helyi szándékokkal is.

A 2016-2018 között megvalósult megyei és helyi paktumok eredményei

Sikertörténetként könyvelhetők el a 201-18 között megvalósított megyei és helyi foglalkoztatási paktumok. A konzorciumi és paktum partnerek közös erőfeszítéseinek köszönhetően a megye minden járásában sikerült hátrányos helyzetű emberek sorsán javítani és bevezetni őket a munkaerőpiacra, együttműködve a vállalkozói szférával. Ki kell emelni ebben a munkában a Kormányhivatal megyei és járási foglalkoztatási osztályai és a munkaerőpiaci szolgáltatásokat nyújtó szervezetek elkötelezettségét és áldozatos munkáját.

TERÜLETI TERVEZÉS, TELEPÜLÉSEK TÁMOGATÁSA

Az ITP tervezésén és megvalósításán túl a gazdasági program időszakában a **megyei önkormányzat** hivatala útján, illetve uniós pályázati forrásokból **további, területfejlesztési illetve a helyi gazdaság fejlesztését megalapozó tervezési, elemzési, módszertani munkákat készített illetve indított el.**

- **Befektetés-ösztönzési tevékenységek a megyei paktum nyújtotta támogatás bevonásával:**
  - A projekt lehetőséget nyújtott közvetlen helyi gazdaságfejlesztési tevékenységekre is, melyek hozzájárulhatnak a foglalkoztatás javításához. **Befektetés-ösztönzési tanácsadás** keretében elkészült három város inkubátorházas fejlesztésének megalapozása, és elkészült a **barnamezős területek** gazdasági célú hasznosítását segítő **beruházás előkészítési módszertan**.
  - A projekt finanszírozta a területfejlesztési koncepció kiemelt turisztikai tematikáira (ipari-bányászati múlt emlékei, Esterházy örökség, természeti értékek) épülő **turisztikai szolgáltatásfejlesztési stratégia és marketing tervet**. A stratégia hiánypótló, megvalósítása közös érdeke a megyei településeknek, a turisztikai szolgáltatóknak, foglalkoztatóknak, hiszen a különböző tematikák mentén fejlesztett

attrakciók, önmagukban álló kínálati elemek, a turisztikai piacon szinte láthatatlanok. A tematikus kínálati elemeket összefogva sikeresebb megjelenés, piacra vitel garantálható, mely munkahelyeket is teremt.

- Elkészült a meghatározó **gazdasági területek katasztere**, annak on-line felülete is, melynek célja, hogy a megyében elérhető területkínálatot átlátható és könnyen hozzáférhető módon közvetítse a potenciális kereslet számára. A rendszer innovációja abban rejlik, hogy az eddig a települések, ipari parkok, honlapjain külön-külön fellelhető információkat egyetlen közös platformon mutatja be, elősegítve, hogy a befektető a számára optimális kínálatot vonzóan kevés időráfordítással a megye területén találja meg. <http://iparteruletek.komaromesztergom.com/>

- **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió felülvizsgálata**

2017 januárjában, majd 2018. januárjában is közreműködtünk az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió felülvizsgálatában és **aktualizálásra került a megye pozicionálása** az alábbiak szerint:

„Komárom-Esztergom megye

„Stabilan az élvonalban”

A megye az Európai Duna Régió kiemelkedő fejlődési potenciálú Bécs-Budapest gravitációs térségében helyezkedik el. Táji, természeti, kulturális értékek nagy gazdagsága, jelentős turisztikai, mezőgazdasági és megújuló energia potenciál jellemzi. Térszerkezetét a kiváló elérést biztosító Helsinki folyosók és a fokozatosan bővülő észak-déli kapcsolatok határozzák meg. A népsűrűség magas, a lakosság 2/3-a él városokban. A megye az ipari termelés, a GDP, a foglalkoztatás alapján tartósan a hazai élbolyba tartozik. Gazdaságának versenyképességét a feldolgozóipar határozza meg. Jelentős fejlesztési potenciállal bír a meglévő 11 ipari park, a Tatabánya-Esztergom Kiemelt Járműipari Térség. Alacsony a K+F ráfordítások aránya és kevés a felsőfokú végzettségűek száma. A gazdaságilag aktív népesség és a foglalkoztatási arány magas, a foglalkoztatási központokban munkaerőhiány jelentkezik. Az ingázás többirányú, továbbra is számottevő Győr, Budapest, Székesfehérvár munkaerő-elszívó hatása. A megye több megyei- és országhatáron átnyúló együttműködés tagja.

FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

A) Területi fókusz:

- **Tatabánya – Oroszlány – Tata - Komárom városhálózati csomóponti térség**, „a megye gazdaságának motorja” versenyképességének megőrzése, gazdasági, oktatási, szolgáltatási, kulturális, közlekedési szerepkörének fejlesztése és térségi kiszélesítése. A járműipari térségi fejlesztések dinamizálása, a gazdaság diverzifikálása (pl.: a zöldipar, kreatív ipar, K+F+I fejlesztése), a munkaerő-piaci kihívások komplex kezelésével. A négy város szolgáltatásainak összehangolása, „munkamegosztás” kialakítása. Az Által-ér völgyének fenntartható vízgazdálkodási, rekreációs és turisztikai fejlesztése.
- **Ikervárosok (Esztergom-Párkány és Komárom-Komarno), mint várostérségek fejlesztése, valamint a Duna mente fejlesztési térségként történő integrált fejlesztése:** észak-déli kapcsolatok megerősítése révén a nemzetközi térszervező, foglalkoztató, oktatási, kulturális, és igazgatási funkciók erősítése. A két várostérség között intermodális közlekedésfejlesztés (közút, vasút, kerékpárút, vízi út, közösségi közlekedés). Gazdasági diverzifikáció elősegítése, a Járműipari Térség fejlesztése, logisztikai vállalkozói övezet fejlesztése, a zöld és kreatív ipar erősítése.
- **Kisalföldi majorsági táj integrált fejlesztése:** agrár-és élelmiszervertikum kiépítése; integrált fenntartható vízgazdálkodás, kooperáló erős vidéki közösségek innovatív kezdeményezéseinek támogatása, a munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása,

Kisbér, Ács, Bábolna, Nagyigmánd mikrotérségi központok funkciójának megerősítése, a Székesfehérvár-Mór-Győr gazdasági tengely pozitív hatásainak kiaknázása, a táj adottságait hasznosító turizmus, helyi gazdaság és termékek fejlesztése. Majorok hasznosítása révén a tájképi diverzitás növelése.

- **Gerecse-Pilis dombvidék:** a tájgazdálkodás XXI. századi újraszervezése: a táj mozaikosság megőrzése, integrált vízgazdálkodás, erdőgazdasági vertikum felépítése, szőlő- és gyümölcsstermelés, feldolgozás, naturparkokra szervezhető tájközpontok tájgondnokságok felállítása. Természeti adottságokra épülő turizmus fejlesztése. Az urbanus térségek elérhetőségének javítása, kerékpárút fejlesztések.
- **Határon átnyúló együttműködések fejlesztése:** Nagyszombat, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom Nyitra és Pest megye közreműködésével egy koordináltan működő határon átnyúló növekedési zóna kialakulásához kapcsolódóan a társadalmi, gazdasági és területi kohézió erősítése, közös stratégiák, platformok, infrastrukturális – gazdasági – turisztikai - környezetvédelmi és intézményi együttműködések, klaszterek, desztinációk, vállalkozói övezetek, helyi termékhálózatok kialakítása és ezek mentén közös fejlesztések megvalósítása.

B) „Ágazati” fókusz

- **Az elérhetőség javítása a meglévő hálózat felújításával és a hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítésével:** az M1 háromsávositása; Győr – Komárom - Kisbér (13-as és 81-es) – Mór kapcsolat fejlesztése, a Tatabánya – Oroszlány – Mór új főúti kapcsolat kiépítése (oroszlányi IP bekötése). Mór-Székesfehérvár - Dunaújváros(Paks) - Kecskemét irányába az ipari/logisztikai központok közötti közlekedési kapcsolatok fejlesztése; az új 1-es főúti nyomvonal kiépítése; az M1 és Esztergom gyorsforgalmi út (R100) kiépítése, az új esztergomi hídberuházás előkészítése. A 10-es út és a települési elkerülő utak fejlesztése, zsáktelepülések elérhetőségének javítása. Budapest-Bécs vasútvonal és létesítményei és a dunai hajózás fejlesztése (Dunabusz).
- A megye **turisztikai** potenciáljának kiaknázása, turisztikai termékcsomagok, tematikus programok fejlesztése az ipari –bányászati múlt, az Esterházy örökség, a természeti-ökoturizmus, a zarándok és vallási turizmus, borturizmus, a világörökség várományos területek köré szerveződően. A Dunakanyar Kiemelt Turisztikai Térségre és a régióban - határon átnyúlóan is - meglévő illetve szerveződő turisztikai kiemelt programokra (pl.: Pannónia szíve) épülően a megyei kínálat bővítése, fejlesztése, becsatornázása a tágabb térségi kínálatba, egyedi és közös márkaépítés a területi TDM bevonásával. Kerékpáros út- és turisztikai hálózatok fejlesztése (SacraVelo, Velencei-tó – Vértes, Általér völgy, EuroVelo6, valamint a Gerecse, Pilis térségi kerékpárutak).
- **Épített, természeti és társadalmi környezet fejlesztése:** a rozsdá- és barnamezős területek, tájsebek, meglévő, használaton kívüli létesítmények felmérése, differenciált újrahazsnosítása, rehabilitációja. Fenntartható területgazdálkodás, településüzemeltetés, lakáspolitikai. Környezeti veszélyforrások felszámolása, tájgondnokság megszervezése, kooperációra épülő tájfejlesztés, a klímastratégiák, és energia és klíma akciótervek megvalósítása. Térségi/vízgyűjtő szemléletű/települési vízrendezési programok indítása. Célzott foglalkoztatási együttműködések és befektetések a munkaerő-piaci folyamatok és igények kezelésére. A leszakadó településrészek és társadalmi csoportok felzárkóztatása, a szolgáltatási hiányok felszámolása. A megyei identitás erősítése.
- **Kvaterner szektor, K+F+I** fejlesztés humán és infrastrukturális feltételeinek fejlesztése, a kutatásfejlesztési munkamegosztás, kutatási inkubáció ösztönzése, innovációs profilok kialakítása, az oktatás és szakképzés munkaerő-piaci környezethez alkalmazkodni képes reformja, a felsőoktatás fejlesztése az oktatási profil szélesítésével, a jövőágazatokra is tekintettel.”

- *Megyei Területfejlesztés Terv (2021-2027)*

A megyei önkormányzat hivatala 2019. márciusában közreműködött a megyei területfejlesztési terv tervezetének elkészítésében is.

A Területfejlesztési Terv 2021-2027 funkciója a Pénzügyminisztérium szakpolitikai felelősségében készülő, Területfejlesztés szektorális fejlesztési terv területi megalapozása. Területfejlesztési Tervet a Pénzügyminisztérium felkérésére a megyei önkormányzatok, a fővárosi önkormányzat, a megyei jogú városok önkormányzatai, valamint a két kiemelt térségi fejlesztési tanács (Balaton Fejlesztési Tanács, Tokaj Borvidék Fejlesztési Tanács) készítik.

A Területfejlesztési Terv elsődlegesen a területfejlesztési szakpolitika eszközeivel (európai uniós és hazai fejlesztési és területfejlesztési források), a területfejlesztési feladatokat ellátó intézményeken keresztül vagy közreműködésükkel megvalósítható fejlesztési témakörökre, feladatokra terjed ki. A kapcsolódó szakpolitikai szektor megjelölésével azonban valamennyi, a megye számára fontos fejlesztési témakör és feladat megjeleníthető, így a Területfejlesztési terv területi és ágazati fejlesztéseket egyaránt tartalmazhat.

A Területfejlesztési Terv elsődlegesen a közszféra fejlesztéseire (helyi önkormányzatok, állami szféra) fókuszál, de a magánszektor (vállalkozások) érintő fejlesztési tématerületeket, szükségleteket is tartalmazhat.

Az alábbi táblázat összegzi a terv főbb adatait, amelynek előkészítése során a rendelkezésre álló nagyon rövid idő alatt 76 települési önkormányzatot, szakigazgatási szerveket, a kamarákat, közműszolgáltatókat, helyi vidékfejlesztési közösségeket, szakmai szervezeteket, ipari parkok üzemeltetőit, gazdaságfejlesztő szervezeteket, oktatási, egészségügyi, szociális intézményfenntartókat, a Nemzeti Infrastruktúra Zrt-t, a Magyar Közútkezelőt, civil szervezeteket vontunk be.

Területfejlesztési beavatkozási területek	Ütemezés (2021-2027)	Indikatív forrásigény 2021-2027, Mrd Ft	Finanszírozó forrás (indikatív)
Tatabánya központi-városhálózati csomóponti térség (Általér mente) komplex fejlesztése	2021 – 2027	100,6	KA/ERFA/ESZA/Nemzeti
Ikervárosok (Komárom-Révkomárom, Esztergom-Párkány várospárok) és térségük – Duna mente komplex fejlesztése	2021-2027	58,5	ERFA/EMVA ESZA/Nemzeti
„Vidéki tájak új egyensúlya „Program	2021-2027	37	ERFA/EMVA ESZA/Nemzeti
Majorsági Program	2021-2027	11,5	ERFA/ESZA Nemzeti
„Zöldülő megye” Program	2021-2027	30,8	KA/EMVA ERFA/Nemzeti
Nagytérségi pozíció erősítése – elérhetőség	2021-2027	n.a.*	KA/Nemzeti/ERFA

A GAZDASÁGI PROGRAM IDŐSZAKÁBAN MEGVALÓSULT/FOLYAMATBAN LÉVŐ MEGYEI PROJEKTEK:

TOP-5.1.1-15-KOI-2016-00001 Foglalkoztatási paktum megvalósítása Komárom-Esztergom megyében

A Nemzetgazdasági Minisztérium döntése alapján 2016. júniusában 344 millió Ft pályázati támogatásban részesült a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, konzorciumi partnereivel a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatallal és a Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Kft-vel közösen megvalósítandó foglalkoztatási projektje.

A paktum működési területe a megye teljes területe volt, a képzés, foglalkoztatás és munkaerő-piaci szolgáltatások tekintetében azonban csak Komárom, Tata és Tatabánya járásokra (kivéve Tatabánya megyei jogú város közigazgatási és a Tatabányai Ipari Park területét) terjedt ki.

A projekt futamideje: 2016.08.01-2018.10.31.

A projektben vállalt képzést és foglalkoztatást is elősegítő program megalapozására 2016 őszén megalakult a 31 tagú **megyei foglalkoztatási fórum**, megkezdte munkáját az operatív ügyeket kezelő **irányítócsoporthoz** és a megyei önkormányzati hivatalban működő **2 fős paktumiroda**. (A foglalkoztatási fórum később 32 tagúra bővült.) 2016. októberében elkészült a foglalkoztatást és képzést megalapozó **megyei gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési stratégia és akció terv**, melynek elfogadását széleskörű társadalmi érvelés előzte meg.

A projekt során teljesült a 223 fő programba vonása. Vizsgálva a bevont célcsoportokat 27 fő tartós munkanélküli, 49 fő inaktív, 22 fő közfoglalkoztatott, 20 fő GYED-ről, GYES-ről visszatérő, 14 fő roma nemzetiségű, 35 fő 50 év feletti, 13 fő 25/30 év alatti, 1 megváltozott munkaképességű, 36 fő alacsony iskolai végzettségű volt. **144 fő került foglalkoztatásba, ebből 10 fő önfoglalkoztatottként.** A foglalkoztatási támogatások kedvezményezettjei túlnyomó többségben mikro- és kisvállalkozások lettek.

A 116 támogatott foglalkoztatóból 96 mikro vállalkozás, 21 kisvállalkozás és 9 középvállalkozás volt. Az ágazati bontást vizsgálva az építőipar, a kereskedelem és egyéb szolgáltatások (gépjárműjavítás, szálláshely, vendéglátás, pénzügyi, biztosítási tevékenység, oktatás, eü-i, szociális szolgáltatások), a mezőgazdaság és feldolgozóipar volt a „felvevő piac”.

Az önkormányzatok és intézményeik 22 főt alkalmaztak a program kínálta támogatások bevonásával. A Kormányhivatal közreműködésének köszönhetően **51 fő vett részt személy- és vagyonőr, targoncavezetői, élelmiszer-, vegyiáru eladói, társadalombiztosítási és bérügyintézői képzéseken.** Elhelyezkedésüket munkaerő-piaci, pályaelemzési és pályaelemzési szolgáltatások is segítették.

Paktumszolgáltatások keretében **2018. januárjában „Együttműködés fejlesztése”** címmel a helyi és megyei paktumokban dolgozó koordinátorok, mentori tevékenységet ellátó, a megyei paktum munkájában részt vevő civil szervezetek számára szervezett a megyei paktumiroda tanúsítvánnyal záruló képzést. **2018. márciusában „Employer Branding, avagy mindent a munkáltatói márkaépítésről”** címmel valósult meg egy újabb képzési program, mely a munkáltatóknak, HR területen dolgozóknak nyújtott segítséget a márkaépítés fejlesztésében. **Összeségében 32 fő kapott tanúsítványt.**

PROJEKTEREDMÉNYEK SZÁMOKBAN

Együttműködő partnerek, szervezetek száma	31 db
Együttműködésben résztvevő önkormányzatok száma	29 db
Programba vont támogatott munkáltató	116 db
Munkaerő-piaci programba vont hátrányos helyzetű álláskereső és inaktív	223 fő
Foglalkoztatásba vont álláskereső, inaktív	144 fő
Képzésben részesült munkavállaló	51 fő
Önkormányzatoknál, önkormányzati cégeknél bérjellegű támogatással betöltött pozíciók	22 fő
Fórum és ICS ülések száma	14 db
Jó gyakorlatokat átadó rendezvények száma	6 db
Paktumakadémiai képzésben résztvevők száma	32 fő
Foglalkoztatást, helyi gazdaságfejlesztést, befektetés ösztönzést támogató, megalapozó stratégiák, tanulmányok	7 db
Szakmai rendezvényeken résztvevők száma	735 fő
Megjelent sajtóközlemények, sajtócikkek, sajtóhirdetések, TV és rádióinterjúk száma	29 db
Hírlevelek száma	14 db

A megyei önkormányzat a sikeres együttműködésre alapozva, a megyei paktum folytatására újabb pályázatot nyújtott be és konzorciumi partnereivel 2018. decemberében újabb 344 M Ft támogatást nyert el. A második projektben a megyei paktum működési területe kibővült Kisbér járással. (TOP-5.1.1-16-KO1-2018-00001)
A projekt megvalósítási időszaka: 2018. 11.01-202.12.31.

EFOP-1.6.3-17-2017-00008 „Felzárkózás-politikai konzultáció és program Komárom-Esztergom megyében”

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program felhívására sikeresen pályázott a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Az 57,00 millió Ft európai uniós támogatás segítségével a megyei önkormányzat a projekt keretében olyan beavatkozásokat hajt végre, amelyek a hátrányos helyzetű csoportok helyzetét javítják helyi és megyei szinten is. A megvalósítás időszaka: 2017. november 1. - 2020. október 31. Az EFOP-1.6.3-17 projekt célja egy olyan széles körű összefogás, **egy konzultációs rendszer megteremtése** a megyében, amely hozzájárul a hátrányos helyzetű csoportok problémáira adható válaszok kidolgozásához és megvalósításához. Ennek érdekében a megyei önkormányzat többek között vállalta egy megyei **Felzárkózási Fórum** felállítását, a fórum mellett működő **tematikus munkacsoport** működtetését az esélyegyenlőség érdekében munkálkodó szervezetek – családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, oktatási intézmények, nemzetiségi önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek – bevonásával. A projekt felzárkózási szakembert, koordinátort és asszisztenst is alkalmaz, akik feltérképezik a helyi, a járási és a megyei hiányosságokat, speciális problémákat. A feltárt szolgáltatási hiányok alapján a fórumnak és munkacsoportjának pedig megoldásokat kell keresnie ezek felszámolása érdekében a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök és szolgáltatások bevonásával. A projektben gyakorlati ismereteket átadó eseményeket is tartunk közösségi együttműködést erősítő rendezvények keretében a projekt megvalósítási időszakában évente 4 alkalommal. **A Projekt célcsoportjai: a romák, gyerekek, nők, idősek és a fogyatékkal élők**, valamint a Megyei Felzárkózási Fórum és a munkacsoport tagjai. A pályázat keretében már megvalósult egy 900 fős nemre, életkorra, településtípusra és járásra vetített reprezentatív kutatás a 18 éven felüli felnőtt lakosság körében az esélyegyenlőség megteremtését támogató szolgáltatások minőségéről, elérhetőségéről, valamint a szegénységgel kapcsolatos társadalmi attitűdökről. A kutatás fókuszában a különböző társadalmi, szociális, egészségügyi és kulturális szolgáltatások, azok elérhetősége, minősége, valamint a különböző társadalmi problémák lakossági megítélése állt. A feldolgozott kutatási adatok hasznosításra kerülnek a projektben vállalt tevékenységek során, különös tekintettel a szolgáltatási hiányok feltárásánál és a „közösségi együttműködést erősítő rendezvények” szervezésénél. A kutatás során felmerült problémákra, szolgáltatási hiányokra megoldási javaslatokkal fog élni a fórum, valamint a munkacsoport. A projekt keretében a szakmai team valamennyi hatályos helyi esélyegyenlőségi programot áttekintett és ezekre is alapozva 2019. október 31-ig elkészül az a **Szolgáltatási út térkép (SZÚT)**, ami tartalmazza majd a feltérképezett szolgáltatási hiányokat. A projekt további „végterméke” az a bizonyos 2020. április 30-ig elkészítendő **„megyei esélyteremtő paktum” (MEP)**, ami konkrét intézkedéseket is megfogalmaz a feltárt szolgáltatási hiányok felszámolására. A megvalósítók remélik, hogy a Fórum és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportok hosszú távon képesek lesznek a felhalmozott eredmények hasznosítására, valamint a projekt keretében elkészült tervek segítik majd a következő uniós ciklushoz kapcsolódó területi tervezési munkát is.

TOP-3.2.1-15-KO1-2016-00014 „Energia-hatékony önkormányzatok – Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv vidékfejlesztési közösségeknek”

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) stratégiai céljai között szerepel az alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés ösztönzése. Ezen célok elérését is szolgálta az „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” tárgyú **TOP 3.2.1-es intézkedés**. Az intézkedés keretében az épületenergetikai fejlesztések mellett lehetőség nyílt az üvegházhatású gázok kibocsátását csökkentését szolgáló stratégiai tervek elkészítésére is. Fenti intézkedésre a 61/2016.(IV.28.) számú közgyűlési határozat alapján a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat is benyújtotta pályázatát, **„Energia-hatékony önkormányzatok- Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) készítése vidékfejlesztési közösségeknek”** címmel, amit az Irányító Hatóság 2017. április 12-én támogatásban részesített. A projekt keretében a megye területén működő Helyi Fejlesztési Stratégiával rendelkező vidékfejlesztési közösségek SECAP-jainak elkészítésére kerül sor.

A SECAP egy kulcsfontosságú dokumentum, amelyben a terv készítője felvázolja, hogy miként kívánja teljesíteni az éghajlatváltozás mérséklésére és az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra tett kötelezettségvállalásait, valamint időkereteket és kijelölt feladatokat határoz meg a célkitűzések elérése érdekében.

A tervezési feladatokat a projektgazda megbízásából a Magyar Innováció és Hatékonyság Nkft. végezte. A 2017. szeptember 28-ai projektnyitó konferenciát és az 1. mérföldkőhöz kapcsolódó kifizetési kérelem benyújtását követően megkezdődött a tervezési munkát megalapozó előkészítési munka. A projekt legfőbb elemeit és céljait lefektető projektterv még a pályázat benyújtásával egyidejűleg elkészült. Első körben PILOT jelleggel 3 mintatelepülés (Baj, Tát, Bábolna) bevonásával **kísérleti adatgyűjtést** végeztünk, mielőtt valamennyi érintett településre megtörtént volna az adatgyűjtés, tesztelve, hogy a módszertan által előírt adatsorok milyen mértékben és minőségben állnak a települések rendelkezésre. A projekt megvalósítása során kiemelt partnerünk volt a megye területén működő 3 LEADER Vidékfejlesztési Közösség (HACS-ok).

A projekt megvalósítása során az alábbi tevékenységek megvalósítására került sor:

- A projekt eredményes megvalósítása érdekében a megyében működő LEADER Helyi Akciócsoportokkal **együttműködési megállapodást** kötöttünk.
Bakonyalja – Kisalföld Kapuja Vidékfejlesztési Egyesület (2018.03.06.)
Duna – Pilis - Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület (2018.03.14.)
Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség (2018.03.20.)
- A 3 LEADER Helyi Akciócsoport kifejezte belépési szándéknyilatkozatát az európai polgármesterek Szövetségéhez
Bakonyalja – Kisalföld Kapuja Vidékfejlesztési Egyesület (2018.03.06.)
Duna – Pilis - Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület (2018.03.14.)
Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség (2018.03.20.)
- A tervezést megalapozó 2018. január – februári kísérleti adatgyűjtést követően (Tát, Bábolna és Baj településeket vontuk be) 2018. április 16-án írásban tájékoztattuk az érintett 70 db 10 ezer fő alatti települést a tervezés előzményeiről a széleskörű adatgyűjtés részleteiről
- 2018. május 1-jével 2018. október 31-ig a projekt költségvetésének terhére **pályázati szakértőt** alkalmaztunk Gaál László személyében, aki a Hivatal állományához tartozott. Feladata volt a Helyi LEADER Akciócsoportok felkészítése a SECAP tervezés alapjául szolgáló elektronikus felületek kezelésére, az adatok fel-és letöltésének segítése, az európai Polgármesterek Szövetségével való kommunikáció, továbbá a SECAP tervek elkészült fejezeteinek a folyamatos nyomon követése és minőségbiztosítása

- 2018. május 8-9-én (helyszín: Csolnok, Tata, Kisbér) megtörtént a **3 LEADER Helyi Akciócsoport felkészítése** (SECAP tervezési felület használata, adatgyűjtés módszertana, adatgyűjtés segítése)
- 2018. május 14-én 70 település bevonásával elindítottuk a **tervezést megalapozó széleskörű adatgyűjtést.**
- 2018. május 29-én részt vettünk a Duna – Pilis - Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület Közgyűlésén beszámolva a projekt részleteiről és előrehaladásáról
- Megtörtént a SECAP kibocsátási leltár készítését szolgáló adatgyűjtés kiértékelése
- 2018. június 12-13-án elindítottuk az üvegházhatású gázok kibocsátását célzó akciótervezések helyszíni egyeztetéseit (helyszín: Csolnok, Tata, Kisbér)
- 2018. június 18-án a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat megyei referense által összehívott megyei vidékfejlesztési Fórumon mutattuk be a SECAP projektet és annak előrehaladását a megyében működő vidékfejlesztési szervezeteknek
- 2018. június 19-én Neszmélyen és Nyergesújfalun helyszíni tanácsadással segítettük a tervezést szolgáló települési adatszolgáltatásokat.
- 2018. június 20-án a Komárom-Esztergom megyei Éghajlat-változási platform ülésén ismertettük a SECAP projekt előrehaladását és kapcsolódását a megyei és a települési klímastratégiához
- **Valamennyi település (70 db) kifejezte csatlakozását a Polgármesterek Energiaügyi és Klímaügyi Szövetségéhez** (ez feltétele volt a tervezésnek). A tervezést megalapozó adatbekérő táblázatokat a települések döntő többsége visszaküldte. Az adatok véglegesítésre kerültek a menedzsment szervezet és a települések közreműködésével. Azokban az esetekben, ahol nem volt használható települési adatsor, ott a rendelkezésre álló KSH adatbázis alapján történt a kibocsátások becslése.
- A SECAP tervek fejezeteit - kiemelten az akcióterv fejezetekre - július-augusztus hónapban véleményeztettük partnerszervezeteinkkel. Számos építő jellegű javaslat és észrevétel érkezett, amit beépítettünk a tervekbe.
- A SECAP **tervek tervezői változatai** a tervező által 2018. augusztus 29-én kerültek leszállításra.
- A tervezői változatokat ismételten megküldtünk partnerszervezeteinknek és a projekttel érintett összes releváns szervezetnek. A társadalmasítás során összesen 10 db észrevétel érkezett.
- A **társadalmasítás** jegyében **területi rendezvények** megszervezésével annak a lehetőségét is biztosítottuk, hogy az érintettek személyesen is megfogalmazhassák észrevételeiket, javaslataikat. 2018. szeptember 11-én Kisbéren, szeptember 12-én Bajon, szeptember 13-án pedig Csolnok szerveztünk „területi rendezvényeket”. Mindhárom esemény a területileg illetékes LEADER Vidékfejlesztési Közösség bevonásával került megvalósításra. A társadalmasítási rendezvényeken az adott Vidékfejlesztési Közösségek közgyűlései határozatukkal már jóvá is hagyták az elkészült terveket.
- A **Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 110/2018. (IX.27.)** számú közgyűlési határozattal **fogadta el** a 3 db Vidékfejlesztési Közösség területére készített SECAP tervet
- A SECAP terveket 2018.10.29-én **feltöltöttük a Polgármesterek Energiaügyi és Klímaügyi Szövetségének elektronikus felületére.**
- Az elfogadott SECAP terveket valamennyi érdeklődő számára elérhetővé tettük, azoknak a projekt honlap aloldalra való feltöltésével.

- A SECAP tervek feltöltésével és a későbbi fenntartással kapcsolatos ismeretekről és feladatokról 2018.10.10-én Csolnokon, 10.17-én Tatán és Kisbéren a Vidékfejlesztési Közösségek részére újabb felkészítést tartottunk.
- A SECAP tervekről **interaktív tájékoztató kiadványokat** készítettünk, amiket 2018 decemberében az érintettek részére kézbesítettünk.

KEHOP-1.2.0-15-2016-00021 „Komárom-Esztergom megyei klímastratégia készítése és éghajlat-változási platform létrehozása”

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat „Komárom-Esztergom Megyei klímastratégia készítése és éghajlat-változási platform létrehozása” címmel 2016. szeptember 1. - 2018. április 30. között nagyszabású környezetvédelmi akcióprogramot valósított meg európai uniós forrásból. A projektfejlesztési szakaszban a projekt **megvalósíthatósági tanulmányának** és magának a megyei klímastratégiának az elkészítésére közbeszerzést folytattunk le (a nyertes ajánlattevő a Magyar Innováció és Hatékonyság Nkft lett). A projektfejlesztési szakaszban felállításra került még a projektmenedzsment szervezet – amit a projekt teljes időtartama alatt működtettünk- és elkészült a projekt megvalósíthatósági tanulmánya is, amit az Irányító Hatóság elfogadott, ezáltal a projekt a megvalósítás szakaszába lépett. A projekt keretében elkészült a megyei klímastratégia (annak tartalmát a stratégia módszertanát jegyző **Klímabarát Települések Szövetsége is jóváhagyta** a módszertani tanúsítvány kiadásával) és felállításra került a megyei döntéshozók éghajlat-változási platformja is, aminek tagjai az önkormányzatok, ipari kibocsátók, civil szervezetek és szakhatóságok. A platform tagság száma 31 szervezetből áll. A testület 2017-ben 4 alkalommal ülésezett (2017.03.16-megalukulás, 2017.06.06., 2017.09.13., 2017.12.01.). 2018 évben 1 alkalommal ülésezett (március 1.) a platform. A Komárom-Esztergom megyei éghajlat-változási platform kiemelt feladatának tekintette és tekinti, hogy folyamatosan a közbeszéd tárgyává tegye a klímaváltozás kérdését, emellett folyamatosan végigkísérte és segítette a megyei klímastratégia készítését is. A projekt keretében **2 nagyszabású klímavédelmi konferencia** (nyitó: 2017.04.25. záró: 2017.11.30.) **3 workshop** (intézményi-civil: 2017.11.14 Tata, gazdasági: 2017.11.15. Tatabánya, önkormányzati: 2017.11.22. Kisbér) és **4 db lakossági nyilvánossági akció** (2017.06.17 Súr, 2017.06.18 Máriahalom, 2017.06.23-24 Tata, 2017.09.09. Várgesztes) megszervezésére került sor. A projekt kiemelt része volt a **diák szemléletformálási akciók megvalósítása** is. Ennek keretében óvodai és általános iskolai rajz, középiskolai fotó és diák energiahatékonysági menedzser, főiskolai projektlogó pályázatokat hirdettünk meg és bonyolítottunk le. A legszebb pályaművekből 8 állomásos vándorkiállítást szerveztünk. Megtörtént a projekt eredményes megvalósítását biztosító **eszközök beszerzése** is. A megyei klímastratégiáról, annak háttéréről, céljairól és eredményeiről egy **interaktív tájékoztató kiadványt** készítettünk. A projekt keretében a kötelező nyilvánossági feladatok jegyében a Megyeháza első emeletén kihelyeztük a projekt „C” típusú tájékoztató tábláját és a projektgazda honlapján projekt honlap aloldalt működtettük, amit folyamatosan frissítettünk és frissítünk.

TOP-5.3.2-17-KO1-2018-00001 - "Megyénk körül megyünk"

A projekt átfogó célja, hogy a Terület- és Településfejlesztési Program erőforrásaira építve a **közösségfejlesztést, közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének, valamint azonosságtudatának fejlesztését szolgálja Komárom-Esztergom megye teljes területén**, annak érdekében, hogy a két vármegye történelmi öröksége, az ipari és a történelmi várostípusok különbözősége és a regionális pozíció kettősége eredőjeként azonosítható

társadalmi, gazdasági, identitásbeli törésvonalak megszűnjenek vagy nagy mértékben csökkenjenek. A projekt megalapozásánál sor került a Komárom – Esztergom megyei Területfejlesztési Stratégiai és Operatív Program, valamint a hatályos Integrált Területi Programhoz illeszkedés vizsgálatára, valamint online kérdőív segítségével gyűjtöttük a célcsoport igényeket (a mérésre 2018. július 10. és 2018. július 20. között került sor 436 fő bevonásával). A vizsgálatba másodlagos felhasználóként egy-egy oktatási, illetve kulturális intézményvezetőt vontunk be részletes interjúval.

A helyzetelemzés és az igényfelmérés, továbbá saját közösségfejlesztési elképzeléseink alapján az alábbi tevékenységek megvalósítását tervezzük:

- Első lépcsőként egy **cselekvési terv** került összeállítására (2019.04.30.), mely on-line és off line rendezvénynaptárral kibővítve határozza meg a projektvégrehajtás pontos menetrendjét. A projektben sor kerül egy megyei **honlap fejlesztésére** illetve működtetésére, mely ráépül a helyi identitás pályázatok keretében általunk kialakított honlapokkal, információbázisokkal. A honlap www.mimegyenk.hu cím alatt már működik.
- Megvalósul egy **Megyei Értéktár Applikáció**, mely részletes adatlapokon mutatja be az értékeket és a hozzájuk kapcsolódó eseményeket.
- A tervezett **Partnerség a Megyénkért Tervező Applikáció (PMTA)** célja, hogy olyan digitális felületként szolgáljon, melynek révén a partnerségi együttműködés módszerén alapuló információs kampányt, lakossági tervpályázatot vagy közösségi tervező műhelyt lehet lebonyolítani.
- További immateriális fejlesztés a **Megyei Tudásmegosztó Applikáció** létrehozása, mely a teljes projekt minden rendezvényéről, kapcsolódó közösségi eseményeiről informálja a célcsoportot, közvetlen kommunikációs csatornát biztosítva. Ezen túl 3 db később kiválasztott község részére szakértői javaslatok kidolgozása közösségi tervező műhely keretében a „**smart village**” témakörben.
- Megvalósítunk egy **Megyei Tudástár E-learning Programot**. Célja a megyei értékek, különlegességek bemutatása, előadások megvalósítása korszerű információátadó eszközökkel.
- Megjelentetjük a **Megyejáró Újságot**, elkészül egy **Megyei Identitás rádióműsor-sorozat**, megvalósul egy **Megyei Érték-Naptár** kiadvány is.
- Fontos elem lesz a megyei identitás projekt on-line közösségi megjelenése is: a megvalósítás során **létrejön és folyamatosan működik 2 projekt-specifikus közösségi oldal**.
- A közösségszervezési és kommunikációs feladatok összehangolása érdekében folyamat-tanácsadási, a Megyei Értéktár fejlesztésére (kemertektar.hu), **szakértői szolgáltatások igénybevétele** kerül sor.
- A projekt nagy hangsúlyt helyez a **rendezvényekre**, mint közösségszervező eseményekre: a végrehajtás során nagyobb léptékű **megyenapok**, valamint **közösségfejlesztési találkozók**, „**Hódító túrák**” illetve **kerékpáros vándortáborok** szervezése tervezett, így mintegy **6600 fő** helyi társadalmi akciókba bevont résztvevővel számolunk.
- A projektben **80 db megyezászlót is készítettünk**, mint az identitás-kép meghatározó eszköze

A projekt szakmai megvalósításában a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal 3 főállású munkavállalója vesz részt: 1 fő közösségfejlesztési és kommunikációs asszisztens, 1 fő közösségfejlesztési és kommunikációs koordinátor és 1 fő megyei identitás programvezető. Emellett kommunikációs és közösségszervezési, IT-szolgáltatási,

közösségi tervezési valamint e-learning szakértők, rendezvényszervezési- és marketingszolgáltatók kerülnek szolgáltatás vásárlással bevonásra. A projektmenedzsment feladatokat a Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Kft. látja el. A projekt megvalósítását ezen túl a hivatal teljes szakapparátusa is segíti. A projekt 2021.02.28-ával zárul, költségvetése 167.165.040 Ft.

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat e mellett konzorciumi partnerként közreműködik a TOP 5.3.1-es helyi identitáspályázatok (Komárom, Kisbér, Oroszlány, Dorog és Nyergesújfalu) megvalósításában is. A projektekben a megyei önkormányzat az alábbi tevékenységeket látja el:

- honlap fejlesztés, mely kompatibilis a megyei identitás pályázatban kialakításra kerülő megyei honlappal, ezáltal az adat és információáramlás és kiközlés naprakészége biztosítható
- honlapok tartalommal való feltöltése
- a honlap kezeléséhez, feltöltéséhez kapcsolódó képzés megszervezése

„INTERREG V-A SKHU/1601/1.1/013 SacraVelo – „Határon átnyúló kerékpáros zarándokutak hálózata a Duna térségében Dunamenti kerékpáros zarándok hálózat létrehozása”

Komárom-Esztergom megye támogatott partnerként részt vesz az „INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program” támogatásával megvalósuló új turisztikai termék, a „SacraVelo – Határon átnyúló kerékpáros zarándokutak hálózata a Duna térségében Dunamenti kerékpáros zarándok hálózat létrehozása” című. SKHU/1601/1.1/013 regisztrációs számú pályázat megvalósításában.

A projekt tervezett időtartama 2017.11.01. – 2019.10.31

A projektben vezető partner:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

Magyar partnerek:

- **Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat,**

A projekt vezetője Popovics György elnök (elnoki@kemoh.hu)

Projektmenedzser: Pengő Julianna

A projekt pénzügyi vezetője: Hircze Gabriella

- **Szil Község Önkormányzata.**

Szlovák partnerek:

- Nagyszombat Megyei Önkormányzat ([Trnavský samosprávny kraj](#)),

- Pozsony Megyei Önkormányzat ([Bratislavský samosprávny kraj](#)),

- Bacsfa Község Önkormányzata ([Obec Báč](#)).

A Projekt rövid leírása:

A SacraVelo projekt célja egy új és egyedi turisztikai termék, határon átnyúló kerékpáros zarándokutak hálózatának kialakítása a Duna térségében, amely bemutatja a terület gazdag kulturális örökségét és szakrális értékeit, kihasználva a természeti környezet szépségét a magyar-szlovák határmenti régióban.

A projekt innovatív módon összeolvasztja a szakrális és az aktív turizmus elemeit, hogy minél szélesebb felhasználói kört érjen el a hazai és a nemzetközi piacon. A zarándokút hálózat tökéletesen összekapcsolja a térségben már meglévő nemzetközi EuroVelo kerékpárutakat is. A SacraVelo projekt Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Pozsony és Nagyszombat megyéket fedi le, ahol kerékpárút építéssel, kijelöléssel és felújítással jön létre a körülbelül 800

kilométer hosszú hálózat. Szil (HU) és Bacsfa (SK) településeken kerékpáros központ épül. A SacraVelo hálózat táblázásával, valamint a nyomtatott és online, promóciós és térképes információk nyújtásával egy új szlovák-magyar szakrális aktív turisztikai termék kerül kialakításra.

A térségbe érkezők kényelmét pihenőhelyek, információs és túratervező applikációk fogják segíteni, valamint promóciós események (túrák, táborok) is megvalósulnak.

A projekt eredményként a térségbe látogatók számának növekedését, a szakrális értékek ismertségét kívánja elérni.

A projekt teljes költségvetése 2 754 608 EUR, melyből 2 341 416 EUR az Európai Unió által nyújtott támogatás. A projekt az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretében valósul meg.

A SacraVelo projekt Komárom-Esztergom megyében

A projekt rész költségvetése 336.474,30 euro

- 38 település közigazgatási területét érintően, összesen 241 km hosszú kerékpározásra ajánlott útvonal kijelölése, útbaigazító táblarendszer telepítésével.
- 11 helyszínen, a szakrális látnivalók vagy csomópontok közelében kerékpáros pihenőhelyek kialakítása, információs táblák telepítése.
- 1220 m önkormányzati földút kerékpározhatóvá tétele, burkolat stabilizálással. (Bajót, Kesztlőc és Bársonyos közigazgatási területén)
- Nyilvános népszerűsítő esemény szervezése és lebonyolítása (Pélföldszentkereszt, 2019. ősz)
- A projektben együttműködő települési önkormányzatok:
Esztergom, Kesztlőc, Dorog, Tokodaltáró, Tát, Mogyorósbánya, Bajót, Nyergesújfalú, Lábatlan, Süttő, Neszmély, Dunaalmás, Szomód, Tata, Vértesszőlős, Tatabánya, Környe, Kecskéd, Vértessomló, Oroszlány, Bokod, Dad, Császár, Vérteskethely, Bakonysárkány, Aka, Súr, Ácsteszer, Csatka, Bakonyszombathely, Bársonyos, Kerékteleki, Kisbér, Ászár, Szákszend, Nagyigmánd, Bábolna, Bana

EGYÜTTMŰKÖDÉSEKBŐL EREDŐ TERÜLETFEJLESZTÉSI FELADATOK ELLÁTÁSA

Részt vettünk az ÉD. Területi Vízgazdálkodási Tanács Szakmai Bizottsága munkájában és véleményeztük a vízrendezési, szennyvíztisztítási beruházásokhoz kapcsolódó terveket, megvalósíthatósági tanulmányokat. Együttműködtünk a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségével (MÖOSZ) a TOP végrehajtásával kapcsolatos javaslatok és problémafelvetések megfogalmazása, kezelése érdekében.

Döntő fontosságú mind az ITP, mind az önkormányzat területfejlesztési feladatai vonatkozásában a **partnerségi rendszer** fenntartása, illetve annak a végrehajtási feladatokhoz igazítása.

Partnerségi rendszert működtet a megye:

- a foglalkoztatási paktum keretében (megyei foglalkoztatási fórum)
- a megyei felzárkózási projekt keretében (megyei felzárkózási fórum)
- a megyei klímastratégia készítése kapcsán (éghajlat-változási platform)
- megyei vidékfejlesztési fórum (Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat megyei referense, LEADER Vidékfejlesztési közösségek, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara KEM Igazgatósága)

KD.Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum

A régiót alkotó Veszprém, Fejér és Komárom-Esztergom megyék közgyűlés elnökeiből álló fórum fontos szerepet töltött be a 2014-20-as programozási időszakban az operatív programok, így a TOP végrehajtása során is, hiszen a megyei egyeztetéseken túl szükséges a megyehatáron átnyúló fejlesztési elképzelések folyamatos egyeztetése, a három megyei önkormányzat fejlesztési programjához igazítása.

A regionális területfejlesztési konzultációs fórum főbb feladatai:

- a) eljár a regionális döntést, állásfoglalást, véleményezést igénylő ügyekben,
- b) összehangolja a megyei önkormányzatok döntéshozatalát,
- c) képviseli a megyei önkormányzatok egyező döntését, mint a régió álláspontját.

A fórum munkaszervezeti feladatait rotációban látják el az önkormányzatok hivatalai.

Tárgyidőszakban a Fórum állandó szavazati jogú tagként vett részt az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottságának munkájában is.

Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum

A megyei közgyűlés és Tatabánya megyei jogú város közgyűlése megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek. A megyei konzultációs fórum ad szervezett keretet a megyei jogú város, és a megye fejlesztési elképzeléseinek összehangolására, a programok végrehajtásának közös monitorozására, a végrehajtás során felmerülő problémák megvitatására. A munkaszervezeti feladatokat a KEM Önkormányzati Hivatal látta el.

Térségi Fejlesztési Tanácsok:

A fejlesztési tanácsok fontos szerepet töltenek be megye területfejlesztési, gazdaságfejlesztési feladatainak végrehajtásában. A megyei önkormányzatnak – azon túl, hogy tagja fejlesztési tanácsnak, – a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvényben nevesített feladata a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységének a segítése.

A megyei önkormányzat három térségi fejlesztési tanács munkájában vesz részt:

- Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács
- Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács
- Szigetköz – Felső-Duna mente Térségi fejlesztési Tanács

A megyei önkormányzat tárgyidőszakban törekedett a közös fejlesztések, pályázatok előkészítésére és megvalósítására. Ennek keretében a megyei önkormányzat aktív közreműködésével és részvételével következő tevékenységeket végeztek a szervezetek:

Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács (VVVTFT)

A Tanács 2015-2018 években összesen 17 ülést, míg ebben az évben előre elfogadott munkaterv alapján eddig 2 ülést tartott több helyszínen, de többnyire Székesfehérváron, a Megyeházán. A VVVTFT alakulásakor Komárom-Esztergom megyéből Bokod, Oroszlány, Szárliget, Várgesztes, Vértesomló szerepelt a tagok között. Az egyre kiterjedő fejlesztési tevékenységnek megfelelően a Tanácsba 2016 évben új tagként megyénkből belépett Tarján, míg 2018-ban Héreg, Nyergesújfalu és Bajót települések. Ennek megfelelően a jelenlegi taglétszámot Fejér megyéből 37, **Komárom-Esztergom megyéből 9 település** képezi. A Tanács működésének fókuszában a "**Pannónia szíve**" kiemelt turisztikai program

megvalósítása volt A program Tessely Zoltán országgyűlési képviselő, a Pannónia Szíve és a Velencei-tó területfejlesztéséért felelős miniszterelnöki biztos irányításával zajlik. Tárgyidőszakban több Kormány határozat révén 2015 és 2016 folyamán 3716 millió Forint támogatásban részesült a Tanács a „**Bicske-Tarján települések közötti kerékpárút építése**”, valamint az Etyek gasztrosztány, új településközpont létrehozása” projektek megvalósítására. A 2017-ben megvalósult mintegy 40 km hosszú kerékpárútnak köszönhetően Komárom-Esztergom megye közvetlenül is bekapcsolódott a VVVTF által megvalósított fejlesztésekbe. A 1347/2018. (VII. 26.) Kormány határozatban biztosított további 858 millió Forint támogatásnak köszönhetően pedig a Tarján-Esztergom közötti kerékpárút részét képező **Tarján – Héreg – Nyergesújfalu – Bajót (Péliföldszentkereszt) szakasz** megvalósításának előkészítése (tervezés, szükséges ingatlanvásárlások) is megindulhat. A tervező kiválasztását követően jelenleg az egyesített tervek készítése zajlik. A Tanács munkaszervezetének feladatait a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatal végzi.

Szigetköz-Felső-Duna mente Térségi Fejlesztési Tanács

A Tanács tevékenysége leginkább információközvetítő és érdekképviselési munkaként jellemezhető. A testület már számos térségi jelentőségű témát napirendjére vett és megvitatt, több esetben kérdést, kezdeményezést vagy javaslatot fogalmazott meg és juttatott el az adott ügyben illetékes szervezethez. A 2017. évi jogszabályváltozás nyomán lehetővé vált, hogy a 6 főből álló Térségi Fejlesztési Tanács szavazati jogú tagjainak száma bővüljön. A testület ennek megfelelően 2017. május 22-től Mosonmagyaróvár város és Ács város polgármestereinek csatlakozásával 8 taggal folytatta munkáját. A Tanács részt vett a Pozsony, Nagyszombat, Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyét is érintő "**Bike & Boat**" elnevezésű – a kerékpáros és vízi turizmust összekötő, INTERREG támogatást elnyert, 26 magyaroldali település részvételével megvalósuló – projekt előkészítésében. A Tanács kezdeményezte az **EuroVelo 6** nemzetközi kerékpárút hiányzó szakaszainak megépítését és az amortizálódott szakaszok korszerűsítését. A Tanács közreműködésével (pénzügyi támogatásával) lett benyújtva a „**SacraVelo**” magyar-szlovák kerékpáros zarándokutak projekt pályázata. A négy megye, köztük Komárom-Esztergom szakrális látnivalóit egy csomagban kínáló turisztikai termék megvalósítása már zajlik, az elnyert uniós támogatás segítségével. A Tanács tárgyidőszakban számos **lobby tevékenységet** is végzett, a szervezethez köthető a hódügy kezelése-rendezésére, a világörökség-várományos helyszín-sorozat cím elnyerés esetén felmerülő lépések összehangolására (a térségi érdekek képviselése a római LIMES projektcsomagban) és a biológiai szűnyoggyérítés bevezetése-alkalmazására. Az utóbbi témákat pénzügyi támogatással is felkarolta a testület. A Tanács munkájának is köszönhetően megalakult a **Szigetközi Natúrpark**. Voltak és bizonyára a jövőben is lesznek olyan térségi jelentőségű témák, amelyek felkarolásában, illetve képviselésében szükség lehet a Tanács és más szereplők összefogására és együttműködésére.

Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács:

A Tanács tárgyidőszakban csak formálisan működött, elfogadták a szükséges zárszámadásokat és költségvetéseket, de potenciális pályázati forrás híján a működési tevékenység nem terjedt ezen túl.

Együttműködés felsőoktatási intézményekkel:

A terület- és vidékfejlesztési, rendezési feladatok ellátásához kapcsolódóan vizsgálandó a meglévő felsőoktatási intézményi együttműködések bővítése az alábbi területeken:

- fejlesztési tervek, programok, elemzések, kutatások készítésében való közreműködés, szaktanácsadás,
- szakmai gyakorlatok, szakdolgozati témák keretében vizsgálatok, adat-és információgyűjtés, problémafeltárások,
- rendezvények, projektek előkészítésében közreműködés, közös rendezvények,
- ösztöndíjprogramok a megyei szakemberigény figyelembevételével,
- innovációs ismeretek, tapasztalatok, gyakorlatok átadása, kutatási eredmények gyakorlati alkalmazása.

Tárgyidőszakban a Megyei Önkormányzat szoros együttműködést alakított ki a megyeszékhelyen működő EDUTUS egyetemmel. Az együttműködés területei a közös területi tervezés mellett a konkrét projektekben való együttműködések voltak. Az EDUTUS egyetem részt vett a megyei önkormányzat megyei klímastratégia készítését és megyei éghajlat-változási platform létrehozását célzó projektjének megvalósításában. A megyei önkormányzat pedig gyakornokok foglalkoztatásával segítette az egyetemen hasznosított elméleti tudás gyakorlatban történő hasznosítását.

Monitoring Bizottságok munkájában való részvétel

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat a 2014-2020-as fejlesztési időszakban több Operatív Program megvalósulását felügyelő Monitoring Bizottság munkájában is részt vett. A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének delegáltjaként közreműködtünk és közreműködünk a program zárásáig a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP) Monitoring Bizottságának munkájában. Ez magában foglalta az OP-hoz kapcsolódó döntések előkészítésével kapcsolatos véleményezéseket, írásbeli szavazásokat és a Monitoring Bizottság ülésein való részvételt, illetve a tagok számára biztosított képzésen való részvételt is. A megyei önkormányzat a Közép-dunántúli Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum delegáltjaként részt vett és vesz a program zárásáig az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) Monitoring Bizottságának munkájában is. Ez szintén magában foglalta az OP-hoz kapcsolódó döntések előkészítésével kapcsolatos véleményezéseket, írásbeli szavazásokat és a Monitoring Bizottság ülésein való részvételt is, illetve a tagok számára biztosított képzésen való részvételt is.

9. VIDÉKFEJLESZTÉS

A megyei önkormányzat számára vidékfejlesztési feladatokat Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése állapít meg. Nevezetesen a megyei önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A vidékfejlesztési feladatokat a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 13. §-a részletezi. Ezek az alábbiak:

1. dönt a hatáskörébe utalt vidékfejlesztési források felhasználásáról,
2. összehangolja a vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat a megyei, térségi, határ menti és határon átnyúló fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal, valamint a megyét érintő területrendezési tervekkel,
3. egyetértési jogkört gyakorol a vidékfejlesztési stratégiák, akciók jóváhagyását megelőzően,
4. a vidékfejlesztési források felhasználásával kapcsolatban közreműködői szervezeti feladatokat lát el a regionális fejlesztési ügynökség útján,

5. elláthatja a helyi akciócsoportok, a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek munkaszervezeti feladatait
6. a helyi akciócsoportok és közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek tevékenységében való részvétellel közreműködik azok tevékenységében,
7. összehangolja a helyi akciócsoportok tevékenységét a fejlesztéspolitikához és a területfejlesztéshez kapcsolódóan,
8. külön megállapodás szerint a vidékfejlesztési akciók végrehajtása során koordinációs és döntéshozatali feladatokat lát el,
9. nyomon követi és értékeli a vidékfejlesztési akciók lebonyolítását és monitoring bizottsági feladatokat lát el a programok végrehajtásához kapcsolódóan,
10. ösztönzi a települési önkormányzatok összefogását vidékfejlesztési programok kidolgozására és megvalósítására,
11. a vidékfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátásáról önkormányzati rendeletet alkot.

Tárgyidőszakban a megyei önkormányzat segítette a 2014-2020-as Vidékfejlesztési Program és Magyar Halászati Operatív Program társadalmasítását, majd azok elfogadását követően annak megvalósítását (pályázati konstrukciók népszerűsítése). Tárgyidőszakban élt a vidékfejlesztési stratégiák, akciók jóváhagyását megelőző egyetértési jogával. Mindhárom a területén működő LEADER Vidékfejlesztési Közösség 2015-2020 közötti időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégiáját (HFS) megtárgyalta (2016 I.28.ai és II.25-ei közgyűlések). A HFS-ek Irányító Hatóság általi elfogadását követően a megyei önkormányzat Területfejlesztési Bizottsága 2016. szeptember 29-ei ülésén átruházott hatáskörben hagyta jóvá a végleges változatok tartalmát.

A megyei önkormányzat tárgyidőszakban a LEADER Vidékfejlesztési Közösségeken keresztül ösztönözte a települési önkormányzatok összefogását vidékfejlesztési programok kidolgozására és megvalósítására. Ennek keretében TOP 3.2.1-es pályázati forrásból elkészülhettek a megye területén működő LEADER Közösségek településeire azok a fenntartható energia-és klíma akciótervek, amelyek a következő uniós ciklusban a klímavédelmi célú forrásszerzések elengedhetetlen feltételei lesznek. A megyei önkormányzat nyomon követte a vidékfejlesztési akciók lebonyolítását is. Ennek elsődleges színterei az érintettekkel való személyes és telefonos kapcsolattartás, illetve a minden évben a Megyeházán megrendezendő „megyei vidékfejlesztési fórum” is, amelyeken a LEADER szervezetek mellett a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara KEM szervezete és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat megyei referense is részt vett.

A megye területén működő LEADER Vidékfejlesztési Egyesületek tárgyidőszakban végzett tevékenységei:

Duna – Pilis – Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület:

Az esztergomi és dorogi kistérséget lefedő szervezet 22 településen végzi tevékenységét. Az Egyesület 2014-2020-as időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégiájában a következő intézkedésekre allokálta fejlesztési forrásait:

- Helyi falusi szálláshely kialakítása célú fejlesztések támogatása
- Helyi turisztikai szolgáltatók képzésének, hálózat kialakításának támogatása
- Helyi vállalkozások versenyképességének növelése
- Identitásvezérelt közösségi célú fejlesztések támogatása
- Helyi termelők és kézművesek piacra jutásának támogatása

A fejlesztésekre fordítható forráskeret: 369,144 m Ft. A fenti intézkedésekre benyújtott kérelmek feldolgozása jelenleg folyamatban van. Az Egyesület 121db benyújtott pályázatot gondoz. A források még nem kerültek lekötésre. Az Egyesület osztrák partnerével eredményes határon átnyúló nemzetközi projektet valósított meg, e mellett részt vett a Gerecse Natúrpark megalakításában, a megyei önkormányzattal közös SECAP projekt megvalósításában, tanulmányutak szervezésével hozzájárult a jó gyakorlatok disszeminációjához és igyekezett felkarolni a helykezdeményezéseket is. A munkaszervezeti feladatokat kétfős munkaszervezet látja el.

Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség:

A Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség működése kettő megyét (Komárom-Esztergom és Fejér); hat járást (Bicskei, Móri, Oroszlányi, Tatai, Tatabányai és Székesfehérvári) és 38 települést érint. Területét, ahogy a neve is mutatja, a Gerecse és a Vértes települései, valamint az Által-ér vízgyűjtőjéhez tartozó községek adják. A 2014-2020-as időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégiájában a következő intézkedésekre allokálta forrásait:

- Természeti, épített és kulturális értékek - "Vércse kincsei" - megőrzése és bemutatása
- Turisztikai szolgáltatások fejlesztése a natúrparkok ölelésében
- Helyi termelők, kézművesek, mikrovállalkozások támogatása
- Hagyományőrző, kulturális, civil és sportélet támogatása
- VÉRCSE Civis Akadémia

A fejlesztésekre fordítható forráskeret: 472,789 M Ft Ft. A fenti intézkedésekre benyújtott kérelmek feldolgozása jelenleg folyamatban van. Az Egyesület 143 benyújtott pályázatot gondoz. A források még nem kerültek lekötésre. Az Egyesület olasz partnerével eredményes határon átnyúló nemzetközi projektet valósított meg, e mellett részt vett a Gerecse Natúrpark szervezési munkáiban, a megyei önkormányzattal közös SECAP projekt megvalósításában tanulmányutak szervezésével hozzájárult a jó gyakorlatok disszeminációjához és igyekezett felkarolni a helykezdeményezéseket is. A munkaszervezeti feladatokat egy ötfős munkaszervezet látja el.

Bakonyalja-Kisalföld Kapuja Vidékfejlesztési Egyesület:

Az Egyesület a Kisbéri- és a Komáromi statisztikai kistérségek 25 településén végzi tevékenységét. A 2014-2020-as: időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégiájában a következő intézkedésekre allokálta forrásait:

- Együttműködésen alapuló turisztikai fejlesztések támogatása a Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület területén
- Együttműködésen alapuló turisztikai beruházások támogatása
- Gazdasági szereplők fejlesztéseinek támogatása
- Közösségi célú fejlesztések támogatása
- LEADER rendezvények támogatása

A fejlesztésekre fordítható forráskeret: 349,846 M Ft. A fenti intézkedésekre benyújtott kérelmek feldolgozása jelenleg folyamatban van. Az Egyesület LEADER tevékenysége mellett részt vett a megyei önkormányzattal közös SECAP projekt megvalósításában, tanulmányutak szervezésével pedig hozzájárult a jó gyakorlatok disszeminációjához és

igyekezett felkarolni a helykezdeményezéseket is. A munkaszervezeti feladatokat egy négyfős munkaszervezet látja el.

10. IDEGENFORGALOM

A Közgyűlés 2009-ben fogadta el középtávú turisztikai stratégiát, amely dokumentum 2014-ig vázolja fel az ágazat jövőképet. A 2012. évi közigazgatási reform, a közigazgatás teljes átalakítása időközben azonban nagyban megváltoztatta a megyei önkormányzatok feladat és hatáskörét. A korábbi kötelező feladatok hangsúlyosan a terület és vidékfejlesztés irányába helyeződtek át.

A megyei önkormányzat 2011 augusztusában **Duna- Gerecse** néven, térségi szintű **Turisztikai Nonprofit Kft-t** (továbbiakban: TDM) hozott létre a Tata és Környéke illetve a Komáromi Turisztikai Egyesülettel. A 2009-es turisztikai stratégiában megfogalmazott programok, valamint a törvény által a megyei önkormányzatok számára előírt kötelező feladatok, - úm. az idegenforgalom területi érdekeinek összehangolása az országos érdekekkel, azok bemutatása és propagálása, az idegenforgalom helyi fejlesztésének összehangolásával kapcsolatos szakmai munka elsősorban e TDM szervezet feladatai között teljedik ki.

A térségi TDM szervezet vállalásai:

- mobil turistavonalak kiépítése,
- turizmus kedvezménykártya bevezetése,
- marketing tevékenység fejlesztése, hatékonyságának növelése,
- vendégéjszakák legalább 20%-os növelése,
- rendezvény infrastruktúra beszerzése, bérbeadása.

A térségi TDM szervezet az elkövetkező időszakban segítséget nyújthat a megyei naturparkok működtetéséhez, fejlesztéséhez.

Az ITP 5.3. intézkedésére épülően szükséges a megyei stratégiát felváltó térségi idegenforgalmi stratégiák kidolgozása a három turisztikai tematikus térségre (Duna mente, Által-ér, vidéki térségek).

A termék és szolgáltatásfejlesztésen túl szükséges a szolgáltatók közti együttműködések ösztönzése, a térségi és megyei szintű turisztikai kínálat szervezése, illetve mindezeknek kellően célzott és intenzív marketing tevékenységgel való megtámogatása.

Mindezek mellett fontos a térségi desztinációs szervezetek működése, újak szerveződésének ösztönzése (Esztergom térsége, Kisbér és Tatabánya térsége), hogy szervezzék és koordinálják a helyi turisztikai kínálatot, illetve kapcsolódó szolgáltatásokat, valamint ösztönözzék a turizmust segítő kulturális, szabadidős programok indítását, fejlődését. Továbbá a helyi információáramlás szervezésén túl fontos szerepük van a térségi turisztikai marketing szervezésében, összhangban a megyei szinten működő intézményrendszerrel. Szükséges a turizmusban dolgozó munkatársak továbbképzésének szervezése és megfelelő idegen nyelvismeretük elsajátításának.

A Duna-Gerecse Turisztikai Nonprofit Kft.-t 2011-ben alapította a Tata és Környéke Turisztikai Egyesület, a Komáromi Turisztikai Egyesület és a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 2016-ban a Dorog és Térsége Turizmus Egyesülettel, 2017-ben Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzatával, 2018-ban pedig az Esztergom és Térsége Turisztikai Egyesülettel bővült a tulajdonosok köre. Ezzel Komárom-Esztergom megyében – az országban

egyedülálló módon – teljessé vált a klasszikus, alulról-felfelé építkező turisztikai desztináció menedzsment (TDM) szervezeti rendszer kiépülése.

Új kihívásként jelentkezett 2018-ban egy határon átnyúló turisztikai együttműködési keretrendszer megalapozása. A Komárom-Esztergom megye területén működő 5 TDM-szervezet, valamint a Szlovákiában, az Észak-Komárom és Párkány közötti területen működő Dunamente-Podunajsko OOCR TDM-szervezet szakemberei 2018 tavasza óta több alkalommal találkoztak annak érdekében, hogy szakmai munkájukat összehangolják. Az egyeztetések során lépésről-lépésre körvonalazódott egy határon átnyúló „Dunamente turisztikai térség” kialakításának szervezeti és szakmai háttere. Ezen előzmények után határozták el a szereplők egy konzorcium megalapítását, melynek ünnepélyes megalakulására 2019. április 24-én került sor.

A cég 2012-ben nyújtotta be pályázatát a Közép-dunántúli Operatív Programon belül a „Helyi és térségi turisztikai desztináció menedzsment szervezetek és turisztikai klaszterek létrehozása és fejlesztése” tárgyú felhívásra. A projektterv mintegy 100 millió Ft támogatást nyert, ezzel 2013-2016 között megvalósulhattak az első, térségi szintű turisztikai fejlesztések. A pályázat segítségével többek között négy olyan konkrét fejlesztési elem realizálódott, amelyek azóta minden évben meghatározóak, mintegy alaptevékenységként jelentkeznek a társaság működésében:

- Duna-Gerecse turisztikai kedvezménykártya működtetése

A kártyarendszerhez csatlakozott szálláshelyek egyikében, minimum 2 vendégéjszaka eltöltése esetén, a tartózkodási időre érvényesített kártyával a 2018/2019-es évadban már több mint 70 különböző kedvezményt tudtak a térségbe érkező turisták igénybe venni. 2019-ben az Észak-Komárom és Párkány közötti Duna-szakasz mentén található felvidéki szolgáltatók is csatlakoztak a Dunamente Kártya néven megújult rendszerhez, amely ma már mintegy 150 elfogadóhelyen várja a látogatókat. A kártyahasználatot rögzítő statisztikai adatoknál jól látszik, hogy egyre többen ismerik fel a kártya előnyeit, és látogatási döntéseiknél tudatosan támaszkodnak az általa elérhető kedvezmények igénybe vételére.

- Rendezvénytechnikai eszközök bérbe adása

Az eszközök elsősorban a társaság tulajdonosi körén belül, illetve a TDM-szervezetekkel közvetlen kapcsolatban álló szolgáltatókhoz kötődő nagyobb fesztiválokon, kisebb bel- és kültéri rendezvényeken hasznosulnak, a szabad időszakokban pedig „külsős” cégek, szervezetek által bérelve számos helyen és helyszínen megjelennek.

- A képűrség-alapú információs pontok működtetése

A társaság üzemeltetésében álló, belső hálózatról működő információs rendszeren a turisztikai szolgáltatások, események, turisták számára hasznos közérdekű hírek jelennek meg folyamatosan, naponta frissülő tartalommal. 2018-ban már 18 információs pont üzemelt a térségben, olyan helyszíneken, ahol nemcsak a turisták, hanem a helyben élők is rendszeresen megfordulnak.

- Hangos idegenvezető alkalmazás üzemeltetése

Az MTA SZTAKI Guide@Hand alkalmazás-csomagján belül 14 olyan útvonal kijelölése és feldolgozása történt meg, melyek érintik és bemutatják a Duna-Gerecse térség településeit, vonzerőit és látnivalóit. A magyar mellett angol, német és szlovák nyelven elérhető sétákat az alkalmazás-áruházakból tölthetik le az érdeklődők a különböző okos eszközeikre. Mivel letöltés után offline működésre is képes a rendszer, ezért a „terepen” már nem szükséges folyamatos internet-elérést biztosítani a felhasználók részére.

A Kft. további folyamatos, vagy eseti jellegű szakmai tevékenysége:

- Térségi turisztikai marketingkommunikáció

Ennek egy része szervesen kötődik az önálló szakmai feladatokhoz (pl. Duna-Gerecse Kártya), de emellett magába foglal más csatornákon történő megjelenéseken is (saját weboldal és FB oldal, kiállításokon való megjelenés, fizetett online és print hirdetések, stb.).

- Rendezvényszervezés

2017-ben a XXII. Országos Főépítész Konferenciának Tata városa adott otthont. Az esemény helyi szervezője és koordinátora a konferenciaszervezésben tapasztalattal, személyi és tárgyi feltételekkel rendelkező társaságunk volt, szoros együttműködésben Tata Város Önkormányzatával és a Magyar Főépítészek – Országos Főépítész Kollégium – Egyesülettel. 2018 őszén a Magyar TDM Szövetség szintén Tatán rendezte meg a XX. Jubileumi Országos TDM Konferenciát, melynek a Tata és Környéke Turisztikai Egyesület mellett a DG Kft. volt a társszervezője.

- Pályázat menedzsment saját projektek megvalósítása érdekében, valamint a tulajdonosokhoz, illetve a hozzájuk kapcsolódó, turizmusban érdekelt helyi szereplők számára nyújtott szolgáltatásként.

- Szakértés, tanácsadás

2017-ben a TOP-5.1.1-15 Komárom-Esztergom Megyei Foglalkoztatási Paktum című projekt keretében készült el az ipari-bányászati múlt, az Esterházy örökség értékeire és a természeti adottságokra építhető tematikus turisztikai kínálat termék - szolgáltatásfejlesztési stratégiája és marketing terve, melynek alapját a Komárom-Esztergom megye integrált területi programjának turisztikai célkitűzései jelentették.

A Komárom-Esztergom megyei TDM-szervezetek rendszerének klasszikus, mintaértékű kiépítésének (helyi és térségi szint egymásra épülése) eredménye, hogy a **Magyar TDM Szövetségben 2014 óta a társaság ügyvezetője alelnöki posztot tölt be.** Ezzel a Duna-Gerecse térségben működő TDM-szervezetek és azok tagjai közvetlen képvisellel rendelkeznek a turizmust érintő országos szintű folyamatokban.

11. KÖRNYEZETVÉDELLEM

A megyei önkormányzatok számára környezetvédelmi feladatokat a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény (a továbbiakban: törvény) egyes rendelkezései állapítanak meg. A törvény alapján a megyei önkormányzat előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, kezdeményezheti azok megalkotását, állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban, illetve kezdeményezheti települési önkormányzati környezetvédelmi társulások létrehozását is. E törvény 46. § (2) bekezdésének a.) pontja alapján pedig a megyei önkormányzat környezetvédelmi programot készít.

E feladatok keretében az önkormányzat tárgyidőszakban a következő tevékenységeket végezte:

TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK ÉS JOGSZABÁLYOK VÉLEMÉNYEZÉSE:

- Tatabánya M. Jogú Város környezetvédelmi programjának véleményezése (2015.07. hó)
- Komárom Város Környezetvédelmi programjának véleményezése (2015.07. hó)
- Almásfüzitő Község környezetvédelmi programjának véleményezése (2018.07. hó)

- Állásfoglalás Bábolna Város avar és kerti hulladék égetéséről szóló rendelettervezetéről (2019.03. hó)

A 2014-2020-AS IDŐSZAKRA SZÓLÓ MEGYEI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA ÉS TÁJÉKOZTATÓ KIADVÁNY KÉSZÍTÉSE A PROGRAMBÓL

Komárom-Esztergom megye 2014-2020-as időszakra szóló Környezetvédelmi Programja 2014. június 26-án került jóváhagyásra. A Program kidolgozásának alapja a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2013. év végi egyeztetési, illetve előterjesztési anyaga volt. A 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP 4.) 2015–2020 végül csak 2015 júniusában, a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal került elfogadásra. A megyei programhoz felhasznált NKP-4 egyeztetési dokumentáció és a jóváhagyás között eltelt közel másfél év. Ez alatt kisebb módosításokat hajtottak végre az NKP 4 tartalmán, ami szükségessé tette a megyei környezetvédelmi program felülvizsgálatát. A Komárom-Esztergom Megyei környezetvédelmi program NKP 4-nek való megfeleltetését 2015 októberében végeztük el. A megye számára kiemelten fontos, hogy a programot minden megyében élő magának érezhesse és a környezet védelme mindannyiunk felelőssége legyen, ezért a programból egy tájékoztató kiadványt is készítettünk 2015 júniusában, ami számos hasznos információval bírt a témát illetően. A kiadványt eljuttattuk valamennyi településre és valamennyi környezetvédelemmel foglalkozó szervezetnek is.

KLÍMAVOKS

2015-ben csatlakoztunk Áder János köztársasági elnök által támogatott „KLÍMAVOKS” klímavédelmi összefogáshoz. Csatlakozásunkat valamennyi a megyében működő térségi szintű környezetvédelmi civil szervezet is támogatta.

MEGYEI KLÍMASTRATÉGIA

A KEHOP 1.2.0 forrásból megvalósított **„Komárom-Esztergom megyei klímastratégia készítése és éghajlat-változási platform létrehozása** című projekt részletes tartalma a gazdasági program időszakában megvalósult/folyamatban lévő projektek alfejezetben került kirészletezésre.

KÖZREMŰKÖDÉS TELEPÜLÉSI KLÍMASTRATÉGIÁK KÉSZÍTÉSÉBEN

2018. február 1-jén jelent meg az a KEHOP 1.2.1-es pályázati felhívás is, ami települési klímastratégiák elkészítését és települési szemléletformálási akciók megvalósítását támogatja. A megyei éghajlat-változási platform a megyei klímastratégiára alapozottan 3 településcsoportra javasolta pályázatok benyújtását. Így 2018. június 1-jéig Kisbér-Bábolna, Baj-Vértesszőlős és Nyergesújfalu-Lábatlan településekre készültek el a pályázatok, amelyek összeállításában a KEHOP 1.2.0 projekt keretében létrehozott klíma platform titkárság segédkezett. Mindhárom pályázatban a megyei koordinációs feladatokat a megyei önkormányzat által alapított Komárom-Esztergom Megye Fejlesztéséért Alapítvány láthatja el, amely szervezet konzorciumi tagként is része a települési együttműködéseknek. A platform titkárság működtetésével és magának a platformnak a mozgásban tartásával továbbra is közbeszéd tárgyává kívánjuk tenni a klímaváltozást, nem utolsósorban pedig forintra váltani a megyei klímastratégia célkitűzéseit. A titkárság elkészítette a platform 2018-/2019-es munkatervét is, ami számos a megyei klímastratégiában nevesített intézkedést tartalmaz, így azok eredményes megvalósítása végső soron hozzájárulhat a megyei klímavédelmi célok

eléréséhez. A települési klímastratégiák elkészítését célzó pályázati projektek támogatói döntései 2019. május végére születtek meg. A Megyei Önkormányzat által koordinált pályázatok mellett Naszály és Szomód pályázata kapott pozitív támogatói döntést.

FENNTARTHATÓ ENERGIA-ÉS KLÍMA AKCIÓTERV KÉSZÍTÉSE

A TOP 3.2.-es forrásból megvalósított „energia-hatékony önkormányzatok-fenntartható energia-és klíma akciótervek készítése Vidékfejlesztési Közösségeknek” projekt részletes tartalma a gazdasági program időszakában megvalósult/folyamatban lévő projektek alfejezetben került kirészletezésre.

KLÍMATUDATOS ÖNKORMÁNYZAT DÍJAK

A Megyei Önkormányzat klímavédelmi tevékenységét „klímatudatos önkormányzat” díjjal ismerték el a Virtuális Erőmű program 2018-as tavaszi díjátadó gálán. A programot megálmodó és gondozó Magyar Innováció és Hatékonyság Nkft.(MI6) a program elindítását követően évről-évre díjazza az energiahatékonyság és a megújuló energiák hasznosítása terén kiemelkedően teljesítő szervezeteket. A 2018. tavaszi díjátadó gálán a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat klímatudatos önkormányzat díjat kapott. A 2018. szeptember 20-ai őszi díjátadó gálán pedig a Fenntartható energia és klíma akciótervek (SECAP) készítése Komárom-Esztergom megyében projektben tett erőfeszítéseknek és a tématerület mentén végzett klímavédelmi tevékenységeket elismerendő a 3 LEADER Helyi Akciócsoportok területéről 9 települési önkormányzat is díjazásban részesült, az alábbiak szerint:

Bakonyalja-Kisalföld Kapuja Vidékfejlesztési Egyesület: Bábolna, Kisbér, Bakonyszombathely

Vértesszőlős Vidékfejlesztési Közösség: Baj, Vértesszőlős, Kocs

Duna – Pilis - Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület: Nyergesújfalu, Tát, Vértesszőlős

MI6 a Virtuális Erőmű Program keretében 2019 februárjában is meghirdette energiahatékonysági pályázatait. Energiatudatos Önkormányzat címet kaphattak azok az önkormányzatok, amelyek kész tervekkel és ezekre épülő benyújtott pályázatokkal, így erős elkötelezettséggel rendelkeztek az energiatudatosság iránt. Energia-hatékony Önkormányzat címet pedig azok, amelyek a kész terveken és benyújtott pályázatokon túl megvalósított és lezárt energetikai beruházásokkal, így mérhető megtakarításokkal vagy mérhető megújuló energiatermeléssel is rendelkeznek. Komárom-Esztergom megyéből rekordszámú pályázat érkezett, ami kiváló visszaigazolása a megye klímavédelmi szervező tevékenységének. A Kiíró döntésének köszönhetően ezúttal 23 Komárom-Esztergom megyei települési önkormányzat részesült energiatudatos/energia-hatékony önkormányzat díjban. A megyéből a következő települési önkormányzatok részesültek díjazásban: Tatabánya Megyei Jogú város, Tata, Esztergom, Komárom, Kisbér, Bábolna, Nyergesújfalu, Tát, Lábatlan, Sárísáp, Csolnok, Pilismarót, Dömös, Héreg, Mocsá, Kocs, Vértesszőlős, Várgesztes, Vértessomló, Ászár, Kerékteleki, Bakonysárkány, Bakonyszombathely. A kiíró döntése alapján a Komárom-Esztergom megyei Önkormányzat pedig „energiatudatos mentor megye” díjban részesült.

MEGYEI KÖRNYEZETVÉDEMI CÉLÚ FORRÁSALLOKÁCIÓ A TOP-BAN

A Terület-és Településfejlesztési Operatív Programban számos olyan intézkedésre allokáltunk forrást, amelyek energiahatékonysági és klímavédelmi célok megvalósítását szolgálták. A TOP keretében az alábbi intézkedések kapcsolódtak közvetlenül a tématerülethez:

TOP 3.2.1 önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése: az intézkedés a települési önkormányzatok tulajdonában vagy fenntartásában álló épületekhez, ingatlanokhoz, infrastrukturális létesítményekhez köthető energiahatékonyságot, energiatakarékosságot és a megújuló energia felhasználásának arányát növelő, a CO₂ kibocsátás mérséklését szolgáló fejlesztések megvalósítását támogatta.

TOP 3.2.2 önkormányzatok által vezérelt, a helyi adottságokhoz illeszkedő, megújuló energiaforrások kiaknázására irányuló energiaellátás megvalósítása, komplex fejlesztési programok keretében: az intézkedés a megújuló energiaforrások fokozottabb használatát ösztönözte komplex beavatkozások megvalósításának támogatásával.

TOP 2.1.3 Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések: az intézkedés a klímaváltozás következtében kialakuló „villámárvizek” okozta szélsőséges csapadékviszonyokhoz való alkalmazkodást segítette csapadékvíz elvezető rendszerek létesítésével, azok megújításával. Komárom-Esztergom megye villámárvíz kitérttség tekintetében az ötfokozatú besorolásban a magasan, illetve a közepesen veszélyeztetett területekhez tartozik. A hegy- és dombvidékét átszelő patakok szinte a megye összes települését veszélyeztetik. Az árhullám külterületen általában rét- és legelő területeket önt el és helyenként utakat, vasutakat, műtárgyakat is veszélyeztet. A megye 76 településéből a katasztrófavédelmi besorolás alapján 56 település villámárvíz által veszélyeztetett.

TOP 2.1.2: Zöld város kialakítása: az intézkedés célja a városi zöld felületek és infrastruktúrák fejlesztése a városi funkciók fenntartható módon történő megújítása volt. Az intézkedés következtében nő a városi zöldfelületek aránya, ami a klímavédelem szempontjából kiemelten fontos

LIFE PROJEKTEK

TATABÁNYA MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA (levegőtisztaság-védelem)

A projektben összesen 9 megyei jogú város – köztük Tatabánya –, továbbá az Országos Meteorológiai Szolgálat, a Herman Ottó Intézet – a pályázat gesztora - és Karcag városa vesz részt. Az integrált projekt célja, hogy annak keretében megvalósuló levegőtisztaság-védelmi fejlesztések kapcsolódjanak a projektben résztvevő települések egyéb projektjeihez is. A tervezett fejlesztések végrehajtásával javítják a települések levegőminőségét, valamint ösztönzik és támogatják a zöld közbeszerzés gyakorlatának alkalmazását. A benyújtott koncepció alapján a projekt mérete 17 millió EUR, ennek a 60%-át biztosítja az EU társfinanszírozás formájában, 40% önerő, azaz kb. 2 milliárd forint hazai önerész biztosítása szükséges a 3 milliárd forint EU támogatás mellett. Az önerést a hazai központi költségvetés biztosítja. A résztvevő településeknek nem kell önerést biztosítaniuk, így helyi szinten 100%-os támogatási intenzitásúnak tekinthető a projekt. A projekt középtávú, 8 éves megvalósítási idejű. Tatabánya vonatkozásában a közlekedésfejlesztési programok közül kerékpáros fejlesztések, és az azt kiegészítő lakossági kampány, szemléletformáló feladatok is szerepelnek a pályázatban a levegőtisztaság-védelmi projektelemek mellett. A LIFE HUNGAIYR projekt koncepciót az Európai Bizottság támogatásra alkalmasnak ítélte. A projektben a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat a megyei közgyűlés 2018. szeptember 27-ei ülésén hozott határozata alapján szakmai támogató partnerként vesz részt.

BELÜGYMINISZTERIUM, MEGYEI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE, KEM ÖNKORMÁNYZAT (vízgazdálkodás)

A Belügyminisztérium részéről az Önkormányzati Koordinációs Iroda a LIFE Program Éghajlat-politikai Alprogramja keretében benyújtandó integrált pályázat előkészítését kezdte meg. A BM által kezdeményezett pályázat projekt koncepciójában a legfőbb cél – a jelenleg

futó LIFE-MICACC projektre is építve – a természetes vízmegőrző megoldások alkalmazásának elősegítése Magyarország vízvesztő pozíciójának mérséklése érdekében a helyi önkormányzatok klímaturatosságának és koordinációs képességének a megerősítése. A projekt a Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia II. (NÉS II.) keretében megfogalmazott tevékenységek végrehajtásához kíván hozzájárulni. A BM a projekt megvalósításában számít a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségére és a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzatra. A projekt kapcsolódik a megyei klímastratégiában nevesített akciótervekhez is. Ez a terület a megyei tervezés során csak érintve lett, így annak részletesebb kifejtése a klímaplatform egyik jövőbeli feladata. A projekt aktualitását az is erősíti, hogy villámárvíz veszélyeztetettség tekintetében Komárom-Esztergom megye az ötfokozatú besorolásban a magasán, illetve a közepesen veszélyeztetett területekhez tartozik.

12. EGYHÁZI KAPCSOLATOK

A megyei önkormányzat továbbra is törekedett a kiegyensúlyozott együttműködésre a történelmi egyházakkal. Ennek megfelelően számos, **egyházi rendezvényen, programon** részt vettünk, egyházi épületekre, szakrális építményekre (pl. kőkeresztek), szokásokra kiemelt figyelmet fordítottunk **a megyei értékek gyűjtése során.**

Az önkormányzat a 2015-2019 közötti időszakban is, erejéhez mérten igyekezett **anyagilag is támogatni** különböző egyházi célkitűzések (működés, felújítás, beszerzés) megvalósulását.

A **Vályi István díj** (részletesen ld. a kitüntetésekéről szóló részben) szép példája az önkormányzat és a Katolikus Egyház együttműködésének.

13. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Komárom-Esztergom megye nemzetközi kapcsolatai kiegyensúlyozottan, egyenletesen működnek. Lehetőségeinkhez mérten arra törekedtünk, hogy az élet minél több területére kiterjesszük az együttműködést. A hagyományosan megrendezésre kerülő programokat továbbra is fontosnak tartottuk, és előnyben részesítettük.

Heinsberg járás

Az Észak-Rajna-Vesztfália tartománybeli *Heinsberg járással* az 1999-ben megkötött együttműködési megállapodás értelmében partnerkapcsolatunkat a hagyományos programokra építettük.

2015. június 22-27. között négy fiatal - Bábolnáról és Bársonyosról - képviselte szűkebb hazánkat az „Európai-Ifjúsági-Szeminárium”. A szemináriumon való részvétel feltétele a kiváló angol vagy német nyelvtudás volt. Az elmúlt évekhez hasonlóan a szervező Sportjugend KreisSportBund Heinsberg e. V. gazdag és érdekes programot állított össze a fiatalok számára. A résztvevőket fogadta Heinsberg járás elnöke, Stephan Pusch is. A fiatalok a hét folyamán megismerkedtek a heinsbergi Igazságügyi Végrehajtó Intézettel, ellátogattak Kölnbe, ahol nemcsak a dómot csodálhatták meg, hanem a „Német Sport és Olimpiai Múzeumot” is és felfedezhették Aachen városát egy városrallye keretében. Számos aktuális kérdéssel folytattak beszélgetést, mint a bevándorlás és a függőség.

2016. március 24-29. 23. alkalommal került megrendezésre az Euro-Jugend Találkozó rendezvénysorozat. Az évente szervezett találkozón különböző sportágak ifjúsági képviselői mérik össze tudásukat Európa fiataljaival.

A hagyományos programon megyénket egy 13 fős lány labdarúgó csapat és 3 fő kísérő képviselte. A játékosok a komáromi Fortuna Sportegyesület és a Bábolna SE legjobbjai voltak. A találkozó alkalmával a diákok megismerkedhettek a partnerterület nevezetességeivel és számos mérkőzésen mérhették össze tudásukat.

2017-ben április 14-18. között az Esztergomi Spartacus SE 15 fővel (10 gyermek 5 kísérő) képviselte megyénket Erkelenzben a 24. Euro-Jugend Találkozón. A találkozón nemcsak judo tudásukat mérhették össze a fiatalok, hanem megismerkedhettek a partnerterület nevezetességeivel, hagyományaival.

2017. november 1-5. között Heinsberg járás rendezte meg háromoldalú testvérkapcsolatunk (Kreis Heinsberg, Midlothian Council, Komárom-Esztergom megye) keretében a Barátság

Fesztivált. Az esemény két évente mindig másik partnerterületen került megrendezésre, melyen 2013 óta országonként 30 fős csoportok (zenészek, kulturális csoportok) és 5 fős hivatalos delegációk vettek részt. Heinsberg járás elnökével még 2016-ban megegyezés született, hogy a 2017-es Fesztivál tematikája a bányászati hagyományokra épül, hiszen mindhárom terület jelentős bányászati múlttal rendelkezik. A résztvevő művészeti csoportok is ebből a körből kerültek ki, illetve műsorukban a bányász hagyományokat felelevenítő produkciókat láthatott a közönség. Megyénket ez alkalommal az Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvószenekar, a tatabányai Népház Show Formációs Táncegyesület és Demeniv Mihály harmonikaművész képviselték.

A közös hagyományokra alapozva a Tatabányai Múzeum, az Oroszlányi Bányászati Múzeum és a Förderverein Schacht 3 Hüchelhoven e.V. bányászati múzeumok együttműködési megállapodást írt alá, amellyel támogatják az érintett területeken működő intézmények közötti együttműködések kialakítását, szakmai eszmecserék lebonyolítását és kiállítási témák felkutatását. Nem csak a bányászati múzeumok, hanem Komárom-Esztergom Megye Önkormányzata és a Heinsberg járás is pártolja az együttműködések létrejöttét – erről a partnerterületek elnökei Popovics György és Stephan Pusch írt alá szándéknyilatkozatot, amely remélhetőleg jó alapot biztosít a valódi szakmai kapcsolatfelvételhez is.

2018. október 29-én Heinsbergben találkoztak a partnerterületek elnökei és megbeszélést folytattak a partnerkapcsolatot érintő kérdésekről. A skót fél korábban jelezte, hogy pénzügyi nehézségek miatt nem tudja tovább támogatni nemzetközi kapcsolatait, így a Barátság Fesztivált sem. A 3 fős megyei delegációt Popovics György a megyei közgyűlés elnöke vezette.

2018. november 29. és december 1. között A. Pál Gabriella, a Tatabányai Múzeum igazgatója meghívására a Szent Borbála napi múzeumi konferencián Heinsbergből 2 fő vett részt, Dipl.-Ing. Detlef Stab, a Sophia-Jacoba Múzeum vezetője és Stefan Nobis, a járási hivatal részről.

2017. júniusában Heinsberg járás 18 fős hivatalos delegációja tett látogatást megyénkben. A vendégeket Popovics György, a megyei közgyűlés elnöke, Steindl Balázs és Borsó Tibor alelnökök Tatán fogadták, ahol egy előadás keretében – melyet Veres Zoltán, megyei jegyző tartott - közelebbről is megismerkedhettek a megyével és a megyei értékekkel. A delegáció nem csak Tatára látogatott el, hanem Esztergom és Budapest látványosságait is megtekintették.

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat segítségével 2005-ben létrejött egy azóta is kiválóan működő partnerkapcsolat az oroszlányi Hamvas Béla Gimnázium és a Kreisgymnasium Heinsberg között. A gimnázium tanulói évente kétszer találkoznak egymással. 2015. június 3-11. között 12 német diák érkezett az oroszlányi gimnázium diákjaihoz. Magyar részről Bán Ildikó és Nyerges-Wohl Gyöngyi tanárnők tartják a kapcsolatot a német féllel és szervezik aktívan az itteni programokat. A programok során különös hangsúlyt kapott a magyar kultúra, történelmi emlékeink, a természet védelme és a mozgás. Június 8-án a csoport látogatást tett a Megyeházán, ahol Borsó Tibor a megyei közgyűlés alelnöke fogadta a diákokat. A program augusztusban folytatódott, amikor a magyar diákok immár 10. alkalommal utaztak Heinsberg járásba, hogy eltöltsenek egy hetet német vendéglátóiknál.

2016. május 18. és 25. között 9 magyar diák és két kísérőjük látogatott el ismét Heinsbergbe, majd ősszel szeptember 27. és október 4. között a német cserediákok és kísérőik érkeztek Oroszlányra és töltöttek el egy hetet megyénkben. A német diákokat és magyar vendéglátóikat Steindl Balázs, a megyei közgyűlés alelnöke fogadta a Megyeháza Nagytanács termében október 3-án.

2017. szeptember 13. és 20. között 10 diák és két kísérőjük töltöttek el egy hetet Oroszlányon. A német diákokat és magyar vendéglátóikat Steindl Balázs, a megyei közgyűlés alelnöke szeptember 18-án fogadta a Megyeháza Nagytanács termében.

A 13 éve fennálló cserediák-program keretében 2018. szeptemberében, hét magyar diák és két kísérőjük látogatott el Heinsbergbe.

Midlothian Council – Skócia

A legrégebbi nemzetközi kapcsolat, ami 1973 óta él (megújítása 1993-ban, majd 2003-ban). Skót partnerünkkel az egyetlen hagyományos közös rendezvény a kétévente megrendezésre kerülő *Barátság Fesztivál* a háromoldalú testvérkapcsolat (Kreis Heinsberg, Midlothian Council, Komárom-Esztergom megye) keretében a három nemzet kultúr csoportjainak részvételével. 2015. október 13-18. között skót partnerünk rendezte meg a Barátság Fesztivált, 2017-ben Heinsberg járásban került sor a rendezvényre, ahol a skót partnerterület is képviseltette magát,

Rajna-Pfalz Tartomány

Rajna-Pfalz Tartomány Sportszövetségével 1991. december 7-én írt alá partnerkapcsolati megállapodást a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Sportigazgatósága. A Sportigazgatóság 2004. évi megszüntetése után a partnerkapcsolatban a Komárom-Esztergom Megyei Sportszövetségek Szövetsége vette át a Sportigazgatóság szerepét, hogy tovább élhessen ez az országosan is példaértékű sport partnerkapcsolat. A megyei önkormányzat az elmúlt időszakban vissza nem térítendő támogatással segítette a KEM SZÖSZ működését és nemzetközi kapcsolatainak ápolását.

2015-ben és 2016-ban is számos nemzetközi találkozóra került sor a megyei szakszövetségek és a német partnerterület szakszövetségei között. 2016. év kiemelkedő eseménye volt október 7-én Mainzban a sport partnerkapcsolat 25 éves jubileumi ünnepe. A rendezvényre Popovics György a megyei közgyűlés elnöke is meghívást kapott, de hivatali elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni az ünnepi eseményen, így videó üzenetben fejezte ki jókívánságait. A KEM SZÖSZ és a Rajna-Pfalz Tartományi Sportszövetség a további sikeres együttműködés jegyében megújították partnerkapcsolati szerződésüket, melynek aláírására felkérték a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés elnökét is.

Rajna-Pfalz Tartomány Sportszövetségének 2017 óta nincs lehetősége a partnerkapcsolat anyagi támogatására, ennek ellenére 2017-ben és 2018-ban is sor került néhány nemzetközi találkozóra a szakszövetségek, egyesületek között, melyek költségeit a partnerek nagy részben önerőből fedezték.

2017 kiemelkedő eseménye volt a Rajna-vidéki Labdarúgó Szövetség és az MLSZ Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága között fennálló sport partnerkapcsolat 25. éves évfordulójának megünneplése. Az tatai ünnepségen került sor Hans-Peter Schössler, a Rajna-Pfalz Tartományi Sportszövetség korábbi ügyvezetője „Komárom-Esztergom Megyéért” díjának átadásra, mivel Hans-Peter Schössler úr a tavalyi évben egészségi állapota miatt nem tudta átvenni a díjat. A további sikeres együttműködés jegyében a labdarúgó szövetségek megújították partnerkapcsolati megállapodásukat. A rendezvényen Popovics György a megyei közgyűlés elnöke is részt vett.

Main-Kinzig járás

Main-Kinzig járással 1993 óta fennálló együttműködésünk keretében, Popovics György, a megyei közgyűlés elnöke és a megyei önkormányzat delegációja 2017. május 18-21. között Németországban, a Main-Kinzig járásban megrendezésre került testvérvárosi találkozón vett részt. A delegáció tagjai számos szakmai programon vettek részt, melynek keretében látogatást tettek a Hanau-Gelnhausen-Schlüchterni Kereskedelmi és Iparkamarában, majd az ipari,

kisiparos és szakképző iskolákban működő duális képzésről tudhattak meg többet, valamint megtekinthették a továbbképző központot és kisipari üzemet is. A program részeként a delegációk ellátogattak a Wächtersbachi Vásárra, ahol Main-Kinzig járásbeli vállalkozásokkal és cégekkel ismerkedtek.

Henan Tartomány

A Kínai Henan Tartománnyal 2002-ben írt alá testvérmegyei együttműködési megállapodást a megyei önkormányzat. Az elmúlt időszakban nem került sor partnerkapcsolati találkozóra.

Nyitra Kerületi Önkormányzat

2003. november 13-án került sor az együttműködési megállapodás aláírására Nyitra megyével. 2018. augusztus 16-án nyitotta meg kapuit Nyitrán a 45. Agrokompex Nemzetközi Mezőgazdasági Kiállítás, mely eseményre megyénk is meghívást kapott. A megyei delegációt Milan Belica, Nyitra megye elnöke fogadta. Az egésznapos program keretében Popovics György a megyei közgyűlés elnöke és Milán Belica Nyitra megyei elnök a kapcsolatok felélesztéséről, a közös kapcsolódási pontokról tartottak rövid megbeszélést, majd Csenger Tiborral, Nyitra megye alelnökével, aki a kiállítás érdekességeihez kalauzolta a megyei delegációt, tárgyaltak a Kisprojekt Alapban való együttműködés lehetőségeiről.

Szentkereszt (Swietokrzyskie) vajdaság

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat 10 éve, 2008. szeptember 20-án írt alá szándéknyilatkozatot a lengyelországi Szentkereszt vajdasággal.

Szentkereszt vajdaság alapításának 20. évfordulója alkalmából meghívást kaptak 2018. június 3-6. között a vajdaság nemzetközi partnerei, köztük Komárom-Esztergom megye és Tata város delegációi, hogy együtt ünnepeljenek lengyel partnerükkel. A delegációkat fogadta Adam Jarubas Szentkereszt vajdaság marsallja és Jan Mackowiak almarsall a Vajdasági Önkormányzati Hivatalban, ahol hivatalos megbeszélésen vettek részt. A megyei delegációt Steindl Balázs a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés alelnöke vezette.

A lengyel-magyar barátság napját a két nemzet kapcsolatainak egyik legfontosabb eseménye, melynek hivatalos rendezvényeit évente felváltva Lengyelországban, illetve Magyarországon tartják meg. A házigazdaként kinevezett város fogadja az esemény legfontosabb vendégeit, köztük a két államfőt is.

2019. március 21-24. között 13. alkalommal rendezték meg a lengyel-magyar barátság napjának ünnepi eseménysorozatát, ezúttal a lengyelországi Kielcében. Partnerterületünk, Szentkereszt vajdaság meghívására a megyei önkormányzat delegációja is a helyszínen ünnepelt a jeles napon. A delegációt pénteken a vajdaság képviselői, Andrej Betkowski marsall és Renata Janik almarsall fogadta, majd egy turisztikai konferenciával folytatódott a közös program. A gálaesten Andrzej Duda lengyel államfő a legmagasabb lengyel állami kitüntetést, a Fehér Sas-rendet adományozta Áder János köztársasági elnöknek. A megyei delegáció tagjai Popovics György KEM Közgyűlés elnöke, Popovicsné Sárk Ilona, Dr. Veres Zoltán megyei jegyző, Péter Attila Zsolt karbantartási, gépjármű üzemeltetési és logisztikai referens voltak.

14. NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK

A 2014. évi októberi választások után Komárom-Esztergom megyében 5 nemzetiség (görög, lengyel, német, roma, szlovák) alakított helyi önkormányzatokat, illetve a német, roma és a szlovák nemzetiség területi önkormányzatokat.

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 2015. február, március és június hónapokban kötötte meg - hivatkozással a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80.§ (2) bekezdésére - a nemzetiségi önkormányzatok működése személyi, tárgyi feltételeinek biztosításáról, és a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról szóló **megállapodásokat** a megyében lévő német, roma és szlovák területi nemzetiségi önkormányzatokkal. A hatályban lévő megállapodások az önkormányzatokkal történő egyeztetést követően minden évben felülvizsgálatra és aktualizálásra kerültek, azonban az eredetileg biztosított feltételek nem változtak. A német, a roma és a szlovák területi nemzetiségi önkormányzat működésének biztosítására költségvetésünkben minden évben 500.000,- - 500.000,- Ft vissza nem térítendő, kötetlen felhasználású átalány költség-hozzájárulást, valamint könyvvizsgáló megbízására szolgáló forrást biztosítottunk. Emellett természetesen megmaradt az igény szerinti **terembiztosítás**, illetve a **Hivatal pénzügyi-gazdálkodási feladatokat ellátó tevékenysége is**.

Ezen felül a nemzetiségek munkáját a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés Pénzügyi Bizottsága, a nemzetiségi tanácsnok és a nemzetiségi referens segítették.

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés és a nemzetiségi önkormányzatok közötti együttműködésnek megvannak a már hagyományos formái, a Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Gyermek Együttesek Találkozója, a Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Találkozó felnőtt együttesek számára és a Nemzetiségek Napja.

2015-ben gyermektalálkozót szerveztünk, melynek házigazdája Süttő község volt. A XII. Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Gyermektalálkozó a helyi önkormányzat, az óvoda, az iskola és a német nemzetiségi önkormányzat segítségével zajlott le. A település kiváló házigazdája volt a 18 együttes által nyújtott csodálatos programnak és a közel négyszáz gyermeknek. A találkozót önkormányzatunk **1.350.000.- Ft-tal** támogatta.

A XXI. Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Találkozóra 2016-ban Piliscséven került sor, melyen 29 együttes mutatta be fergeteges produkcióit. A szervezésben a helyi önkormányzat és a szlovák nemzetiségi önkormányzat vett részt. A találkozót önkormányzatunk **1.300.000.- Ft-tal** támogatta.

2017 májusában gyermektalálkozót szerveztünk, melynek házigazdája Nyergesújfalu város volt. A XIII. Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Gyermektalálkozó a helyi önkormányzat, az óvoda, az iskola és a német nemzetiségi önkormányzat segítségével zajlott le. A település kiváló házigazdája volt a 21 együttes által nyújtott csodálatos programnak. A találkozót önkormányzatunk **1.300.000.- Ft-tal** támogatta.

A XXII. Komárom-Esztergom Megyei Nemzetiségi Találkozóra és a Nemzetiségek Napjára 2017 decemberében Oroszlányon, a HUNG 2017 pályázat keretében szervezett „Értékeink a középpontban” című megyei értéktár napon került sor, melyen 16 együttes mutatta be fergeteges produkcióit. A szervezésben a helyi önkormányzat és a szlovák önkormányzat is részt vett.

A hagyományokat folytatva decemberben ünnepeltük meg a **Nemzetiségek Napját**, amely a velünk élő nemzetiségek történelmiségét, méltóságát tükrözi. **2015-ben Szomoron**, a német nemzetiség volt a házigazdája a rendezvénynek, melynek költségét, **300.000.- Ft-ot** a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat biztosította. **2016-ban Gyermelyen** került megrendezésre a Nemzetiségek Napja, ahol szintén a helyi német nemzetiség mutatkozott be. A rendezvényeken a helyi kultúrcsoportok, óvodások, iskolások mutatták be produkcióikat. A rendezvényhez a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat **300.000.- forintot**, a biztosított. **2018-ban** Esztergom városa adott otthont a rendezvénynek a megyei értéktár nap keretében.

A Nemzetiségek Napja is kitűnő alkalmat biztosít a megyei önkormányzat számára a helyi önkormányzatokkal és a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal való együttműködésre.

15. SPORT

Az egészséges életmód nélkülözhetetlen feltétele a sport, annak anyagi támogatása, a lehetőségek feltárása és szélesítése. A versenysporton kívül a diáksportra, illetve az emberek mindennapjait kísérő hasznos kikapcsolódásra, a szabadidősportra is figyelemmel voltunk. Igyekeztünk kielégíteni azokat az igényeket, amelyeket a testmozgásra vágyók, a sport iránt elkötelezettek jeleztek. Sportszervezési feladataink körében anyagilag is segítettük a területünkön tevékenykedő sportszövetségek (KEM SZÖSZ, KEM DSE és a sportági szakszövetségek) működését, programjaik megvalósítását. Lehetőségeinkhez mérten részt vettünk a nemzetközi sportkapcsolatokban, közreműködtünk a sport népszerűsítésében.

KEMŐ SPORTTÁMOGATÁS

2015

KEM SZÖSZ működésre valamint nemzetközi sportkapcsolatok ápolására – 1.000.000.-

KEM Kosárlabda Szövetség működésre, a sportág területi versenyrendszerek kialakítására, ill. nemzetközi sportkapcsolatra – 200.000.-

KEM Diáksport és Szabadidő Egyesület sportági és iskolai területi versenyrendszerek kialakítására, e körbe tartozó sportrendezvények lebonyolítására, sport népszerűsítésére, mozgással életmóddal kapcsolatos sporttudományos felvilágosító tevékenység szervezésére – 1.100.000.-

MLSZ Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága nemzetközi kapcsolatokra – 500.000.-

KEM Kézilabda Szövetség, nemzetközi kapcsolatokra – 200.000.-

FÉKEMSZ nemzetközi sportkapcsolatokra – 100.000.-

Esztergomi Vitézek RAFC a sportág területi versenyrendszerek kialakítására, ill. az e körbe tartozó sportrendezvények lebonyolítására – 200.000.-

Összesen: 3.300.000

2016

KEM SZÖSZ működésre valamint nemzetközi sportkapcsolatok ápolására – 500.000.-

MLSZ Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága nemzetközi kapcsolatokra – 250.000.-

Összesen: 750.000

2017

KEM SZÖSZ működésre valamint nemzetközi sportkapcsolatok ápolására – 250.000.-

MLSZ Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága nemzetközi kapcsolatokra – 250.000.-

Összesen: 500.000

2018

KEM SZÖSZ működésre valamint nemzetközi sportkapcsolatok ápolására – 800.000.-

Összesen: 800.000

2019

KEM SZÖSZ működésre valamint nemzetközi sportkapcsolatok ápolására – 500.000.-

MLSZ Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága nemzetközi kapcsolatokra – 250.000.-

Összesen: 750.000

*

Bár a Gazdasági Program nem szentelt külön fejezetet a Megyei elismeréseknek, röviden összefoglaljuk az adományozható elismeréseket, bemutatva, hogy a tárgyalt időszakban milyen módosítások történtek az elismerések rendszerében.

Ezt követően röviden összefoglaljuk az Önkormányzat részvételével működő alapítványokra vonatkozó legfontosabb információkat.

MEGYEI ELISMERÉSEK

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat megalakulása óta több elismerést, díjat és kitüntető címet alapított, melyekkel a megyében működő szervezetek, szakemberek, sportolók és a megyéért tevékenykedő személyek kiemelkedő tevékenységét ismeri el.

Elsőként, 1992-ben a „**Komárom-Esztergom Megyéért**” kitüntető díjat alapította meg a megye életében munkásságukkal, életművükkel maradandó értéket nyújtó személyek és csoportok munkájának elismerésére. 2001-ben született meg a „**Komárom-Esztergom Megyéért Szakmai Díj**” azon személyek, csoportok elismerésére, akik kiemelkedő szakmai teljesítményt nyújtottak vagy tartósan átlag feletti eredményes szakmai munkát végeztek.

Ezt 2004-ben **Komárom-Esztergom Megye Gazdaságáért Kitüntető Cím** követte, mely 2016 óta nyolc kategóriában adományozható. A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 2019. áprilisi ülésén úgy határozott, hogy az együttműködő gazdasági érdekképviselői szervezetekkel közösen megvizsgálja egy új kategória létrehozásának lehetőségét, a megyében működő legnagyobb vállalatok számára. Az új kategória paramétereit közösen határozzák meg. 2008-ban a megye települései közrendjének, közbiztonságának, közlekedésbiztonságának és gazdaságának védelmében, illetve az egészséget és a környezetet veszélyeztető rendkívüli helyzetek elhárítása során nyújtott kimagasló szakmai munka elismerésére alapította a közgyűlés a **Komárom-Esztergom Megye Mentődolgozója, Komárom-Esztergom Megye Rendőre, Komárom-Esztergom Megye Tűzoltója/Katasztrófavédelmi Dolgozója/Polgári Védelmi Dolgozója, Komárom-Esztergom Megye Vám- és Pénzügyőre, Komárom-Esztergom Megye Polgárőre** címet.

Egy évvel később, 2009-ben indult útjára a megye sportéletében maradandó értéket nyújtó személyek vagy csoportok tevékenységének elismerésére a „**Komárom-Esztergom Megye Sportjáért**” díj.

A Közgyűlés – az Esztergom-Budapest Főegyházmegye cigánypasztorációval foglalkozó segédpüspökének kezdeményezésére - 2011-ben alapította a **Vályi István Díjat**, amelynek célja, hogy segítsen a pedagógusi, oktatói, nevelői és közösség szervezői pálya folyamatosan csökkenő presztízsének helyreállításában, különösen azon a területen, ahol hatványozottan igaz, hogy új látásmódra, még nagyobb türelemre és plusz energiákra van szükség.

A Közgyűlés a „**Komárom-Esztergom Megye Sportjáért**” díj alapításáról és adományozásának rendjéről szóló önkormányzati rendeletét módosítva, 2017-ben ismét díjat alapított, melynek elnevezése a „**Komárom-Esztergom Megyei Fogyatékkal Élők Sportjáért**” díj lett.

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés ebben a ciklusban is, minden évben ünnepi közgyűlés keretében adta át megyei elismeréseit azon személyek és csoportok számára, akik a megye fejlesztésében, a megyei értékek teremtésében, az értékek megőrzésében, továbbá a hagyományok ápolásában maradandót alkottak.

A megyei elismerések 2017-ben felvételt nyertek a Komárom-Esztergom Megyei Értéktárba.

ALAPÍTVÁNYOK

A Közgyűlés az alapítója a Komárom-Esztergom Megye a Nemzetiségekért Alapítványnak, a Veszprémi Akadémiai Bizottság Tudományos Alapítványnak, a Modern Üzleti Tudományok Főiskolája Alapítványnak és a Komárom-Esztergom Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítványnak. A Közgyűlés 2016 januárjában hozta létre a megye gazdasági fejlődésének elősegítése céljából a Komárom-Esztergom Megye Fejlesztéséért Alapítványt.

Komoly változás következett be a Komárom-Esztergom Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány esetében, ahol hosszadalmas eljárást követően az alapítói jogokat teljes egészében a Megyei Közgyűlés gyakorolja.

Tatabánya, 2019. június 18.

Popovics György

Határozati javaslat

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

- elfogadja a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat 2015-től 2019-ig szóló Gazdasági és Fejlesztési Programjának végrehajtásáról szóló beszámolót;
- megköszöni a Program végrehajtásában közreműködő valamennyi szervezet és személy munkáját.

Határidő: azonnal

Felelős: a közgyűlés, a közgyűlés bizottságai, a közgyűlés elnöke, alelnökei, és a megyei jegyző

Hivatali végrehajtásért felelős: a Hivatal valamennyi munkatársa

